

Pohjois-Karjalan

TRENDIT

Talouskatsaus I/2017

BOMBAN TARINA JATKUU

- TAVOITTEENA 60 000 KYLPYLÄKÄYNTIÄ VUODESSA

Vahvasti mukana

MAAILMANTALouden KASVUSSA

SVEITSILÄINEN KONTIKI REISEN PANOSTAA MÖKKEIHIN

- SUORA VAIKUTUS KESÄN 2017 LENTOIHIN

40 VUOTTA

RAKKAUTTA, EROJA JA PRESIDENTTIERAILUJA

UUDENLAISTA JOUSTAVUUTTA OSTOSMATKAILUUN
PREMIER E-TAXFREE -PALVELULLA

Vahvasti mukana MAAILMANTALouden KASVUSSA

Pohjois-Karjalan kehitys on ollut monilla aluekehitysindikaattoreilla mitaten suurimman osan kuluvaan vuosikymmentä vahvempaa kuin maassa keskimäärin. Välillä kehityskuva jonkin verran heikkeni, mutta nyt tilanne näyttää jälleen paremmalta, mistä kertovat myös tämän Trendit-julkaisun hyvät luvut. Luottamus tulevaan kehitykseen on sekin maakunnassa entisestään vahvistunut.

Vuosikymmenen alussa Pohjois-Karjalan kehitystä leimannut suhteellisen hyvä vire heikkeni vuoden 2014 lopulla kun yrityssektorin liikevaihto kääntyi laskuun ja myös työttömien määrä nousi edeltävää vuotta korkeammalle tasolle. Vuonna 2015 työttömyyden kehitys heikkeni entisestään. Vuoden 2015 joulukuusta lähtien työttömien osuus työvoimasta on ollut Pohjois-Karjalassa yhtäjaksoisesti koko maan korkein. Vuoden 2016 toisella neljänneksellä yrityssektorin liikevaihto kääntyi kuitenkin jälleen kasvuun eikä myöskään työttömien määrä ole viime kuukausina enää lisääntynyt edellisvuodesta.

Tuoreet tiedot kertovat, että vuoden 2016 loppupuoliskolla Pohjois-Karjalan yrityssektorin liikevaihto kasvoi jo kohtuulliset 3,0 prosenttia. Aivan kaikki yksittäiset toimialat eivät vielä kasvulukuihin yltäneet, mutta kasvu oli laaja-alaista – tasavahvoja kasvulukuja kertyi kaikilta päätoimialoilta, sekä teollisuudesta, rakentamisesta, kaupasta että palveluista.

Edellytykset myönteisen kehityksen jatkumiselle ovat hyvät, sillä mm. Suomen Pankki ennustaa maailmantalouden kasvun voimistuvan. Euroalueen talouskasvu on jatkunut jo neljä vuotta ja näkymät ovat edelleen suotuisat. Myös kotimaassa luottamusindikaattorit viestivät taloustilanteen parantumisesta. Kehitykseen liittyy kuitenkin edelleen paljon epävarmuutta, jota lisäävät mm. huoli protektionis-

tisten toimien lisääntymisestä ja arviot Brexitin vaikutuksista. Alueellisen potentiaalin hyödyntämisen kannalta keskustelun käynnistymisen EU:n koheesiopolitiikan tulevaisuudesta luo omat haasteensa pitkän aikavälin kehitykselle. Koheesiopolitiikan tulevaisuuteen onkin tärkeää pyrkiä vaikuttamaan.

Epävarmuustekijöistä huolimatta luottamus tulevaan kehitykseen on ollut vahvistumaan päin myös Pohjois-Karjalassa. Esimerkiksi pk-yritysbarometri sai maakunnassa keväällä 2017 suhdannenäkymien osalta arvon +28, kun keväällä 2016 luku oli vielä selvästi heikompi (+1). Vastaava viesti vahvistuvasta uskosta tulevaan kehitykseen välittyy myös ELY-keskuksen vedolla kootusta Alueelliset kehitysnäkymät I/2017 julkaisusta.

Luottamukselle luo vankkaa perustaa se, että pohjoiskarjalaiset yritykset ovat päässeet jo varhaisessa vaiheessa hyvin mukaan maailmantalouden kasvun imuun. Maakunnan teollisuuden vienti on kasvanut viimeiset neljä vuotta, kun vastaavasti koko maan viennin arvo on laskenut saman ajan. Tämä kertoo osaltaan pohjoiskarjalaisten yritysten kilpailukyvyistä ja korkeasta osaamisesta. Näille tekijöille ja kasvualojen kehitykselle on tärkeää taata mahdollisimman hyvät edellytykset. Pohjaa luodaan mm. käynnissä olevassa maakuntaohjelmatyössä.

RISTO POUTIAINEN
maakuntajohtaja
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

pohjois-karjala.fi

facebook.com/pkmaakuntaliitto

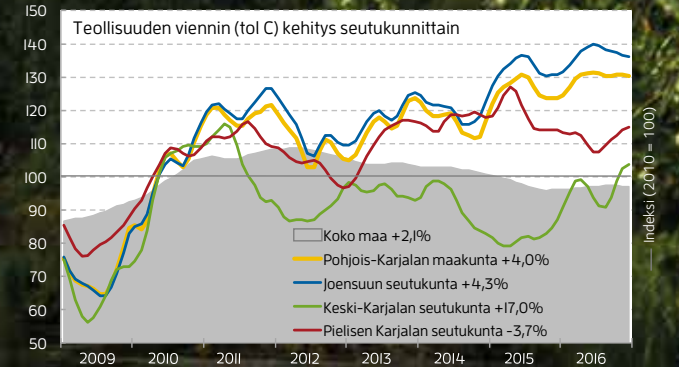
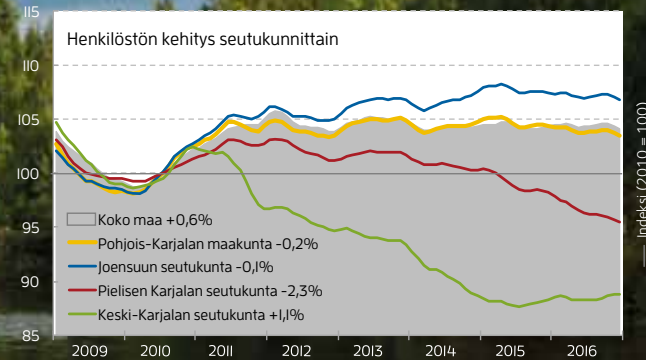
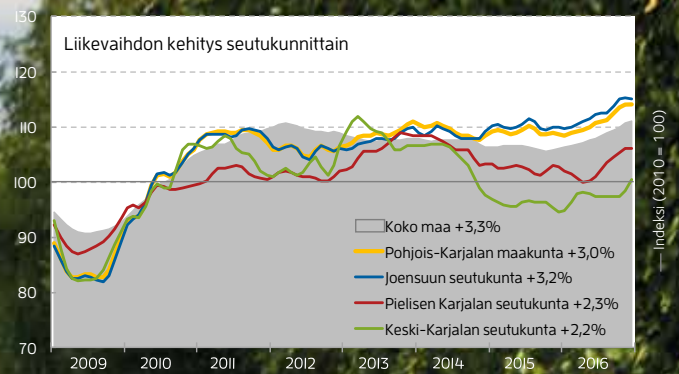
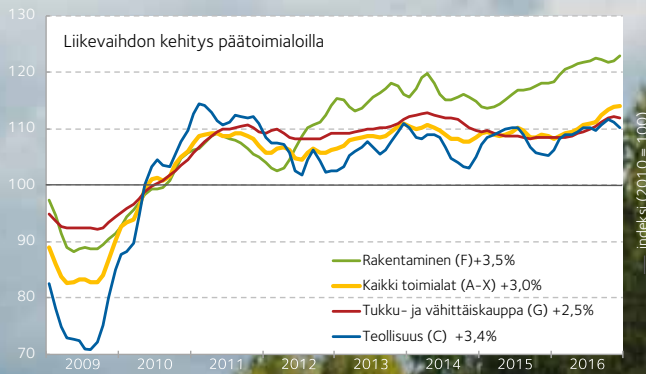
@pkliitto

instagram.com/pkmaakuntaliitto

youtube.com/pkmaakuntaliitto

Indeksi 100 on vuosi 2010. Vuoden 2016 tiedot tarkentuvat vuoden 2017 loppuun asti.

Henkilöstömäärä = yrityksissä tehdyt henkilötyövuodet eli ns. kokopäivätyölliset työntekijät.

Ei sisällä julkista sektoria. Toimialanumerointi on Tilastokeskuksen TOL 2008 -luokituksen mukainen.

Kuvaajien selitteiden prosenttiluku on viimeisimmän puolivuotisjakson muutos edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta.

KEHITYS Pohjois-Karjalassa	Liikevaihto I 000 €		Muutos	
	7.-12.2016	7.-12.2015	I 000 €	%
Luovien alojen yritysryhmä	34 960	29 557	5 403	18,3
Tietojenkäsittelypalvelut (TOL 62-63)	27 688	24 579	3 108	12,6
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 28)	202 879	180 394	22 485	12,5
Puun sahaus höyläys ja kyllästys (TOL I61)	161 694	144 118	17 575	12,2
Kiinteistöalan toiminta (TOL 68)	47 606	44 364	3 242	7,3
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	433 300	406 760	26 540	6,5
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	118 959	112 779	6 179	5,5
Puutavaran valmistus (TOL I62+310)	54 827	52 062	2 765	5,3
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	139 086	132 421	6 665	5,0
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL O2)	91 673	88 252	3 422	3,9
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (TOL 33)	24 355	23 484	871	3,7
Rakentaminen (TOL F)	426 562	412 058	14 504	3,5
Teollisuus (TOL C)	1 136 524	1 099 566	36 958	3,4
Palvelut (TOL G-U)	1 504 953	1 460 560	44 393	3,0
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	141 468	137 318	4 150	3,0
Kaikki toimialat yhteensä (TOL A-X)	3 337 156	3 239 856	97 300	3,0
Jalostus (TOL BC+DF)	1 684 050	1 635 898	48 152	2,9
Kaivostoiminta ja louhinta, teollisuus, energian tuotto ja jakelu (TOL BCD)	1 272 579	1 237 379	35 200	2,8
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	953 072	929 605	23 467	2,5
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	73 325	72 321	1 004	1,4
Elintarviketeollisuus (TOL IO-II)	88 958	89 525	-568	-0,6
Kaivostoiminta ja louhinta (TOL B)	34 214	34 516	-303	-0,9
Sähkötekniisten laitteiden valmistus (TOL 26-27)	50 254	52 291	-2 038	-3,9
Muovituotteiden valmistus (TOL 222)	98 674	102 677	-4 003	-3,9
Kivien leikkaaminen, muotoilu ja viimeistely (TOL 237)	12 945	13 995	-1 049	-7,5

Pohjois-Karjalan Trendit -lehden julkaisija on Pohjois-Karjalan maakuntaliitto/ETKO-hanke.

Lehden tässä numerossa kerrotaan maakunnan talouden kehityksestä vuoden 2016 loppupuolikkaalla.

Vertailuajankohtana on edellisen vuoden vastaava ajankohta. Tämän numeron teemana on matkailu.

Seuraava julkaisu ilmestyy ensi syksynä. Julkaisu on luettavissa myös sähköisesti www.pohjois-karjala.fi/trendit ja www.poketti.fi/trendit.

Joensuun seutu:

KASVU JATKUU JA BUSINESS PYÖRII

Tuoreiden lukujen valossa Pohjois-Karjalan talouden hyvä vire nousi vuotta 2017 kohti mentäessä. Positiiviset kasvulukemat saavutettiin koko seutukunnassamme puhaltaneen myötätuulen ansiosta. Puhuri nosti vuoden lopulla liikevaihtoa Joensuun seutukunnassakin 3,2 % verran – ja nousujohteinen suunta näyttää jatkuvan. Näitä lukuja katsellessa tuntuu kevätaurinkokin lämmittävän entistä mukavammin – vai mitä?

Toimialoista seutumme kovimmat kasvuprosentit saavutettiin koneiden ja laitteiden valmistuksen puolella, peräti 14,6 %. Ilahduttaviin lukuihin ylettiin myös metalliteollisuuden (7,8 %) ja kiinteistöalan (7,6 %) sektoreilla. Koska mm. teollisuuden tilauksissa on havaittavissa selvää kasvua, saamme silmät tuikkien odotella ensi vuoden liikevaihtoraportteja.

Euromääräisesti merkittävimmät harppaukset parempaan tehtiin palveluissa, jossa

kasvua oli 41 miljoonaa sekä jalostuksessa, joka kasvoi yli 38 miljoonaa euroa.

Rakentamisessa kasvu oli 3,8 %. Uusien, kohtalaisen suurien rakennuskohdeiden määrä seudullamme on kuitenkin merkittävä, joten rakentamisen odotetaan vilkastuvan. Myös investointien määrän mm. koulu- ja päiväkotirakentamisessa odotetaan lisääntyvän, ja uusien asuinalueiden kokejen kasvavan. Kasvua on siis luvassa tälläkin toimialalla – mikä taas johtaa toiseen positiiviseen asiaan: rekrytointitarve alalla kasvaa. On myös mahtavaa, että rakentamisessa puun käytön odotetaan seudullamme lisääntyvän. Uutiset tällä toimialalla ovat siis upeita.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnassa kasvu oli maltillista. Kasvua vuoden 2015 loppupuoliskoon tehtiin 1,4 %. Tukku- ja vähittäiskaupan puolella liikevaihto taas pomppasi 3,5 %, mikä tarkoitti peräti 26 miljoonan euron kasvua.

Kehitysnäkymät viestivät, että ensi vuonna saamme ihailla entistä herkullisempia lu-

kuja. Tähän vaikuttaa mm. lisääntyvä työllisten määrä ja venäläismatkailijoiden aktivoituminen vauhdin kauden jälkeen. Myös elintarviketeollisuuden kehitysnäkymät ovat valoisat, vaikka ala notkahti 1,1 % miinukselle. Alalla uskalletaan kuitenkin unelmoida paremmasta, sillä vaikuttaa vahvasti, että mm. lähi- ja luomuruoan kysyntä jatkaa kasvuaan.

Positiivista tapahtui myös seutumme vientiä. Esimerkiksi teollisuuden vienti kasvoi Joensuun seudulla 4,3 %, kun koko maassa teollisuuden vientiliikevaihto nousi 2,1 % – hyvä me!

Yhteenvetona, myötätuuli on tarttunut seutumme purjeisiin – eikä sen laantumisen ole merkkejä – päinvastoin. Mukavia kasvulukuja saamme nimittäin odottaa ensi vuonna edellä käsiteltävien toimialojen lisäksi myös luovalla puolella, ICT-alalla sekä teknologiateollisuudessa. Pitäkää siis hatuistanne kiinni – näkymät edessä näyttävät erittäin hyviltä!

+ 3,2

JOENSUUN SEUTUKUNTA	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	7.-12.2016	7.-12.2015	1 000 €	%
Muiden koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 28)	187 569	163 651	23 918	14,6
Metalliteollisuus (TOL 24+30+33)	401 069	372 101	28 968	7,8
Kiinteistöalan toiminta (TOL 68)	40 913	38 040	2 873	7,6
Puun sahaus höyläys ja kyllästys (TOL 161)	60 777	56 859	3 918	6,9
Puutavaran valmistus (TOL 162+310)	44 502	41 717	2 785	6,7
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	107 846	102 060	5 786	5,7
Metsätalous ja puun korjuu (TOL O2)	55 277	52 521	2 757	5,2
Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus (TOL 33)	19 686	18 772	914	4,9
Rakentaminen (TOL F)	331 576	319 387	12 189	3,8
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	779 126	752 923	26 204	3,5
Palvelut (tol G-U)	1 256 246	1 215 213	41 033	3,4
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	99 183	95 946	3 236	3,4
Teollisuus (TOL C)	870 455	842 868	27 588	3,3
Kaikki toimialat (TOL A-X)	2 635 466	2 554 462	81 004	3,2
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	131 596	127 570	4 026	3,2
Jalostus (TOL BC+DF)	1 324 633	1 286 480	38 153	3,0
Kaivostoiminta ja louhinta, teollisuus, energian tuotto ja jakelu (TOL BCD)	1 000 545	973 472	27 073	2,8
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	58 247	57 425	823	1,4
Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus (TOL 23)	29 087	28 886	201	0,7
Elintarviketeollisuus (TOL IO-II)	69 598	70 373	-775	-1,1
Muovituotteiden valmistus (TOL 222)	85 837	86 924	-1 087	-1,3
Sähköteknisten laitteiden valmistus (TOL 26-27)	48 425	49 796	-1 371	-2,8

PEKKA NUUTINEN
toimitusjohtaja

Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy

Pielisen Karjala:

PUUSTA PITKÄLLE PIELISEN KARJALASSA

Viime vuoden jälkipuoliskon liikevaihtoluvut luovat uskoa, että Pielisen Karjalan elinkeinoelämän kokonaistilanne on kohe-
nemassa. Hieman yllättäen liikevaihdon kasvun kärjessä oli loppuvuonna puutava-
ran valmistus, jossa viimeksi ylettiin positiiviseen tulokseen vuoden 2013 alussa. Puun sahaus, höyläys ja kyllästys -toimiala teki liikevaihdon kasvussa toiseksi parhaan tuloksen 13,6 %, ja myös euromääräisesti vuosipuolikas toi merkittävän lähes 8,5 miljoonan euron liikevaihdon lisäyksen loppuvuoteen 2015 verrattuna. Hyvä tulos oli odotetta-

+ 2,3

vissa, sillä sahatavaran kauppa on sujunut varsin hyvin ja Pielisen Karjalasta lähtee entistä enemmän sahatavaraa myös maailmalle, mm. Kiinaan.

Jo alkuvuonna piristynyt metallituotteiden valmistus jatkoi kasvuvauhdissa. Kärkikolmikoon taakse jäi elintarviketeollisuus, jossa vahva vire jatkui edelleen ollen 6,3 %. Rakentaminen piristyi loppuvuonna ja liikevaihto kasvoi vuosipuoliskon aikana samaan tahtiin metsätalous ja puunkorjuu -toimialan kanssa. Metalliteollisuus hyytyi loppuvuonna, kilpailutilanne on toimialalla erittäin tiukka. Myös palvelualoilla jälkimmäinen vuosipuolisko oli vaikea, tukku- ja vähittäiskaupan ja majoitus- ja ravitsemisalalan potku ei riittänyt liikevaihdon kasvuun.

Alueen kiinnostavuus kasvaa matkailussa

Pielisen Karjalan matkailu on nyt uuden ajan kynnyksellä. Bomban karjalaiskylän mitattavat investoinnit saadaan päätökseen kesän korvilla ja täysin uudistettu kylpylä avaa ovensa matkailijoille. Uniikit matkailukohteet Koli, Bomba ja Ruunaa yhdessä erilaisten aktiviteettien ja ohjelmopalvelujen kanssa muodostavat vetovoimaiset kärjet, joissa riittää aitoja elämyksiä myös kansainvälisille mat-

PIELISEN KARJALAN SEUTUKUNTA	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	7.-12.2016	7.-12.2015	1 000 €	%
Puutavaran valmistus (TOL I62+310)	4 279	3 353	926	27,6
Puun sahaus höyläys ja kyllästys (TOL I6I)	70 172	61 766	8 406	13,6
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	6 886	6 433	453	7,0
Elintarviketeollisuus (TOL IO-II)	15 646	14 722	924	6,3
Kaivostoiminta ja louhinta, teollisuus, energian tuotto ja jakelu (TOL BCD)	165 551	160 054	5 497	3,4
Teollisuus (TOL C)	155 140	150 040	5 100	3,4
Jalostus (TOL BC+DF)	187 989	181 945	6 044	3,3
Rakentaminen (TOL F)	23 035	22 504	531	2,4
Kaikki toimialat yhteensä (TOL A-X)	368 532	360 131	8 401	2,3
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL O2)	23 142	22 628	514	2,3
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	16 810	16 626	184	1,1
Palvelualat yhteensä (TOL G-U)	147 670	146 300	1 370	0,9
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	8 463	8 405	58	0,7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (TOL I)	10 688	10 744	-56	-0,5
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	89 977	90 497	-520	-0,6
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	11 890	12 349	-459	-3,7
Koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 26-27, 28)	2 509	3 123	-614	-19,7

kailijoille. Lisäksi majatalot tarjoavat omaleimaisuutta ja mahdollisuutta tutustua paikalliseen elämään, mitä matkailijat yhä enemmän odottavat lomaltaan.

Matkailullisesti vuosi 2016 ei täyttänyt täysin odotuksia, ainoastaan kotimaisen matkailijoiden yöpymisten määrä kasvoi hieman edelliseen vuoteen verrattuna, mutta eväät kasvuun ovat nyt olemassa investointien ja markkinointipanostusten myötä.

Yrityksillä valoisa näkymät

PIKES kartoitti alkuvuodesta Pielisen Karjalan yrityksiltä, millaisina he näkevät liiketoimintansa nykytilan ja näkymät. Yleinen tilanne yrityksissä on selkeästi viime vuotta myönteisempi. Lähes kaikki vastanneet uskoivat liiketoimintansa säilyvän vähintään nykytasolla tai kasvavan. Työvoiman tarve pysyy suurimmalla osalla yrityksistä ennallaan. Eniten työvoimaa aiotaan palkata elintarvike-, sote- ja puunkorjuuyrityksiin.

Noi 60 %:lla vastanneista on investointisuunnitelmia ja ne painottuvat puunjalostus- ja elintarviketeollisuuteen ja muuhun teollisuuteen. Teollisuustyöpaikat lisääntyvät hieman Ylä-Karjalan alueella. Alkuvuoden hyvät yritysuiset, kuten Pielispakarin tuotannon tuplaus, lupailevat hyvää teollisuustyöpaikkojen osalta tälle vuodelle.

MINNA HEIKKINEN
toimitusjohtaja
Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy PIKES

VIENTI VETÄÄ JA TYÖLLISYYS PARANEE

Keski-Karjalan yritysten vienti kasvoi viime vuoden loppupuolella lähes viidenneksen edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Kasvu oli suhteellisesti parasta koko maakunnassa. Ilonaihe on myös parantunut työllisyys, sillä kaikkien toimialojen henkilöstömäärä kasvoi ainoana maakunnassa. Samoin Keski-Karjalassa ollaan maakunnan kärjessä kaikkien toimialojen palkkasumman kehityksessä.

Työllisyyden koheneminen näkyy Keski-Karjalan työttömyyslukuissa, jotka ovat korjaantuneet vuoden aikana merkittävästi. Työttömiä oli helmikuussa lähes 9 % vähemmän kuin edellisuoden helmikuussa. Keski-Karjalan kuntien, työvoimaviranomaisten ja KETIn Osaava Keski-Karjala -hankkeen toimet sekä pirstyvän taloustilanteen myötä yrityksissä kasvanut työvoimatarve näkyvät selvästi työllisyyslukuissa.

Kaikkien toimialojen liikevaihto kasvoi Keski-Karjalassa 2,2 % eli kasvu on maltillista. Isoa liikevaihtoa tekevästä toimialoista puun sahauksen, höyläyksen ja kyllästyksen liikevaihto jatkaa kasvua edelleen,

+ 2,2

nyt kasvua oli reilut 21 %. Suhteellisesti eniten liikevaihtoaan kasvatti hallinto- ja tukipalvelut, jonka liikevaihto lisääntyi yli 34 % vuoden 2015 loppupuoleen verrattuna. Teollisuus kokonaisuudessaan kasvatti liikevaihtoaan lähes 5 %. Teollisuuden ja erityisesti sahausksen lisääntyminen näkyy myös viennin kasvuluvuissa. Teollisuuden pirstyminen kasvatti lisäksi kuljetuksen ja varastoinnin liikevaihtoa yli 5 %.

Kaupassa on jatkunut lievä lasku koko vuoden ja loppuvuonna liikevaihto väheni yli 2 %. Seudun asukkaiden vähenytessä ja kasvukeskusten lisääntyneen tarjonnan puristuksessa monessa erikoiskaupan yrityksessä on syytä tarkistaa palvelukonseptia ja markkinointia.

Palvelualoilla on ollut kokonaisuudessaan lievää 2,4 % kasvua. Majoitus- ja ravitsemustoiminta kasvoi liiki 5 %. Venäläiset ovat palaamassa pitkän hiljaisemman kauden jälkeen, sillä venäläisten rajanylitykset Niiralassa ovat lisääntyneet. Alkuvuonna 2017 on Venäjällä myönnetty viisumeja kaksinkertainen määrä edellisuuteen verrattuna, mikä tietää lisää ve-

näläisiä kävijöitä seudulle ja koko maakuntaan tänäkin vuonna.

Keski-Karjalassa on taantuma vähitellen taantumassa. Tämä näkyy myös helmikuussa julkistetussa valtakunnallisessa yritysbarometrissa, jossa keskikarjalaisten yritysten suhdanneodotukset olivat maakunnan positiivisimmat. Yritykset palkkaavat väkeä ja työpaikkoja on aiempaa enemmän avoinna. Yritykset myös kehittävät toimintaansa ja investoivat. Kehittämisen- ja investointihakemuksia on jätetty vilkkaasti eri rahoittajille. Yritysten nettomäärä kasvaa edelleen, sillä viime vuonna Keski-Karjalassa perustettiin parikymmentä yritystä enemmän kuin niitä lopetti.

RISTO HILTUNEN

toimitusjohtaja

Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy KETI

KESKI-KARJALAN SEUTUKUNTA	Liikevaihto 1 000 €		Muutos	
	7.-12.2016	7.-12.2015	1 000 €	%
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta, tieteellinen ja tekninen toiminta (TOL M+N)	11 244	8 377	2 867	34,2
Puun sahaus höyläys ja kyllästys (TOL I61)	32 088	26 444	5 644	21,3
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	3 918	3 411	507	14,9
Kuljetus ja varastointi (TOL H)	14 631	13 894	737	5,3
Majoitus- ja ravitsemustoiminta (TOL I)	4 506	4 295	211	4,9
Teollisuus (TOL C)	93 317	89 143	4 174	4,7
Kaivostoiminta ja louhinta, teollisuus, energian tuotto ja jakelu (TOL BCD)	102 028	98 891	3 137	3,2
Jalostus (TOL BC+DF)	161 651	157 607	4 044	2,6
Palvelualat yhteensä (TOL G-U)	103 737	101 284	2 454	2,4
Kaikki toimialat yhteensä (TOL A-X)	293 909	287 556	6 353	2,2
Metsätalous ja puunkorjuu (TOL O2)	12 773	12 713	60	0,5
Rakentaminen (TOL F)	67 950	68 113	-163	-0,2
Tukku- ja vähittäiskauppa (TOL G)	63 701	65 420	-1 719	-2,6
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	21 442	22 229	-787	-3,5
Koneiden ja laitteiden valmistus (TOL 26-27, 28)	14 735	15 748	-1 013	-6,4
Puutavaran valmistus (TOL I62+310)	5 610	6 631	-1 021	-15,4

LUOVIENTALOJEN YRITYKSET SAMAN KATON ALLE

Valtioneuvoston aineettoman arvonluonnin kehittämissuunnitelmassa todettiin, että luovasta kompetenssista on tullut neljäs tuotannontekijä. Luovien alojen toimialaraportissa 7/2014 todetaan edellisen lisäksi, että ilman luovia aloja ei ole digitaalista sisältöäkään, koska sisällöntuotanto on luovien alojen ydinosaamista.

Olemme Josekin työssä käyttäneet em. toimialaraportin määrittelyä luovien alojen kehittämistyön ohjenuorana. On osoittautunut, että ala on myös tilastoissa varsinainen kasvun moottori. Luovaa kompetenssia voidaan käyttää kaikkien alojen liiketoimintaan lisäarvoa ja kasvua tuottavana uutena sisältönä.

Maailma muuttuu nopeasti uusien innovatiivisten tuotteiden ja trendien mukana. Näihin tarpeisiin vastaavat ketterästi toimivat alueemme luovien alojen yritykset, jotka tuottavat aineettoman arvon palveluita ja tuotteita. VR, AR, 360 VR videot ja 3D-tulostus ovat teemoja, joista kuulee nyt puhuttavan luovien alojen yrityksissä. Näitä uusia teknologioita voidaan hyödyntää monen yrityksen liiketoiminnan kasvattamisessa.

Vaikka monet toiminnot siirtyvät uusien teknologioiden myötä laitteisiin ja digitaaliseen viestintään, kaipaavat luovien alojen yritykset edelleen paikkoja kasvokkain verkostoitumiselle asiakkaiden kanssa. Näitä verkostoitumispaikkoja tulee meidän aluekehittämis toimijoina organisoida, tuoden julkisen puolen tuki ja yritysverkostot saman pöydän ääreen.

Yritysyhteistyön lisääminen on uusi trendi tehdä luovista aloista vahva. Pohjois-Karjalan alueelle on syntynyt lähiaikana useita vahvoja luovien alojen monialaisia yritysyhteisöjä. Nämä yritysyhteisöt ovat osuuskuntia tai yksittäisten yritysten perustamia yhteisöjä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että luovien alojen yritykset ovat löytäneet uuden vahvuuden liiketoiminnan kasvattamiseen yhdistämällä toimitilat, omat verkostot ja osaamisen toisen toimialan kanssa. Onnistuneissa yritysyhteisöissä osallistutaan kilpailutuksiin myös yhdessä. Kolmessa uudessa luovien alojen monialaisessa yritysyhteisössä on töissä 30 ihmistä ja 17 yritystä.

Luovien alojen yritykset hakevat kasvua, mikä näkyy kehittämissuunnitelmien kasvavana määränä. Myös myynti jatkaa tasaista kasvua. Mielenkiintoista on se, että muotoilun koulutuksen loppuessa tuotteistamisen ja muotoilun yrittäjät ovat vahvistaneet toimintaansa laittamalla osaamisensa saman katon alle. Monella Pohjois-Karjalan luovien alojen yrityksellä on laajat asiakasverkostot ympäri maailman. Markkinat ovat usein alueen ulkopuolella ja kansainvälisissä asiakkaissa. Pohjois-Karjalan kysyntä kansainvälisten mainostuotantotojen kuvauspaikkana on ollut vilkasta ja alueelle odotetaan lähitulevaisuudessa suuria elokuva- ja televisiotuotantoja, jotka tuovat alueelle taloudellista ja imagollista hyötyä.

NIINA MYLLER

Projektiasiantuntija, Lumo2 – Tehoja kasvuun!
Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy

HOW DO FINNS FEEL ABOUT CLOUDBERRIES?

Kohti kansainvälistä matkailua

Hamburg, Zürich, München, Stuttgart, Hannover, Bremen, Pietari, Moskova... Näiden kaupunkien workshoppeista maakunnan matkailuyrittäjät ovat saaneet uusia matkanjärjestäjäsopimuksia sekä konkreettista kauppaa, siis ulkomaisia asiakkaita. Pohjois-Karjalan matkailun kasvuohjelma 2015-2017 on mahdollistanut ja järjestänyt tilaisuudet yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa. Yrittäjien kanssa on lähdetty yhdessä maailmalle – ja tuloksia on saatu.

Kasvuohjelman kahtena ensimmäisenä toimintavuonna (2015 ja 2016) matkanjärjestäjä- ja mediavieraita on riittänyt myös täällä Pohjois-Karjalassa. Näiden vierailujen saldoa – artikkeleja, kuvia, videoita ja sosiaalisen median tilejä seurataan aktiivisesti. Esimerkiksi huhtikuun 2017 Blue Wings -lehdessä (Finnairin koneissa oleva aikakauslehti) olevan kuuden sivun "Hooked on Karelia" -artikkeli ei ilmestynyt lehteen vahingossa tai sattumalta.

Se mystinen **Joku** on kaiken takana - neuvottelee, suunnittelee ja järjestää, ottaa vieraat vastaan, opastaa, neuvoo, ohjaa ja auttaa. **Joku** on tyypillisesti useampi henkilö, koska vieraiden kanssa seikkaillaan maakunnassa viikko putkeen. Jos vieraat haluavat saunaan, on joku **Jokuista** mukana, jos ei muuta, niin kertomassa suomalaisesta saunakulttuurista ja esittelemässä suomalaisia saunoiluita, vaikka ei itse joisikaan olutta. **Joku** nimittäin edustaa vieraille Suomea, suomalaisuutta ja karjalaisuutta.

Maakuntaan suuntautuneiden vierailujen tuloksena uusia matkailutuotteita on saatu kansainväliseen tuotantoon jo kymmenkunta, ja tuotteet on testattu matkanjärjestäjien kanssa tyypillisesti paikan päällä. **Joku** pyöräilee, vaeltaa ja leipoo karjalanpiirakoita ryhmän mukana, aina yhtä suurella pieteetillä. Yritykset ja yrittäjät, joissa matkan aikana vierail-

laan, ovat näiden kierrosten pääthtiä. **Jokua** tarvitaan kuitenkin siinä, että homma pysyy näpeissä ja oikeilla urilla. Että kaikki toimii. Esimerkiksi yhden kansainvälisen mediaryhmän yhteenlaskettu kontaktimäärä maailmalla voi olla mitä tahansa sadoista tuhansista miljoonaa. Ja aina välillä kuuluu kysymyksiä: How do Finns feel about cloudberrries? Are you afraid of bears or wolves? Joku tietää ja vastaa, että turvallista on ja lakka on marjoista jaloin.

Nyt kasvuohjelma on ollut se **Joku**.

Pelkkä "Goodwill" ei riitä

Vientiin rinnastettavaa kansainvälistä matkailutuloa on mahdollista kasvattaa Pohjois-Karjalassa, mutta se vaatii systemaattista "hands-on" työtä, kansainvälisesti kiinnostavia, laadukkaita matkailutuotteita ja destinaatiotason vahvaa brändityötä. Lisäksi tarvitaan sellaisia kumppanuuskuksia, joiden kautta markkinointityötä pystytään kansainvälisillä markkinoilla rakentamaan. Kasvuohjelman yrityksiltä tullut viesti on selvä - he ovat valmiita panostamaan kansainväliseen markkinointiin ja myyntiin myös jatkossa.

Oikeiden partnereiden ja hyvien yhteistyösopimusten kautta pystytään suoraan vaikuttamaan paitsi yritysten matkailuliiketoimintaan, myös esimerkiksi lentoliikenteen kehittämiseen ja matkailuinvestointeihin. Nämä kumppanuudet eivät kuitenkaan yleensä rakennu "Goodwilliin", vaan etenkin alussa tarvitaan myös aluetason rahallista panosta ja osaamista. Destinaatiotason kumppanuudet ovat kansainvälisen matkailun yksi selkeä jatkokehityssuunta.

ANNA JETSU
ohjelmajohtaja

Karelia Expert Matkailupalvelu Oy

Pohjois-Karjalan matkailun kasvuohjelma 2015-2017

- Kokonaiskustannusarvio on noin 1,8 milj. €
- Suomen rakennerahasto-ohjelman EAKR-tuki (70 %), kuntarahoitussuus (14 %) ja yritysrahoitus 16 %
- Keskittyy etenkin kansainvälisen matkailun kehittämiseen
- Pääkohdemaat: saksankielinen Eurooppa ja Venäjä sekä uusina markkina-alueina Kiina ja Japani
- Mukana noin 80 matkailu-, palvelu- ja tapahtuma-alan toimijaa ympäri maakuntaa
- Päähallinnoija Karelia Expert Matkailupalvelu Oy, osatoteuttajat JOSEK, PIKES ja KETI
- Kasvuohjelma jatkuu 31.12.2017 asti

Kasvuohjelman tuloksia:

- Matkanjärjestäjävierailut maakuntaan: 46 eri matkanjärjestäjää, 11 eri markkina-alueelta
- Mediavierailut maakuntaan: 43 eri median edustajaa
- Tavattu lähes 400 eri matkanjärjestäjää maailmalla
- 6 eri workshop -kiertuetta yhdessä yrittäjien kanssa ulkomailla (Saksa, Sveitsi, Venäjä), joissa 103 yritysosalistumista

POHJOIS-KARJALAN MATKAILUELINKEINOA KEHITTÄMÄSSÄ

Matkailu on toimialana Pohjois-Karjalassa mainettaan merkittävämpi, rakenteeltaan moninainen ja kehittämisen kohteena ajoittain haastava.

Toimialan kehittämisessä tulee nyt laittaa omat rivit kuntoon, realisoida nykytila, päättää tavoitteista ja alkaa työskentelemään niiden tavoittamiseksi.

Tarvitsemme muutoksen toimintaan. Karelia Expert Matkailupalvelu Oy on yhtiönä käynnistänyt oman muutoksensa. Läpikäymme nyt kokonaisuutena mm. omistajarakennetta, rahoitusta, toimintamalleja ja tavoitteita - siis koko liikeideaa. Sitä miksi yhtiön on olemassa? Näiden muutoksien perusta ei ole kuitenkaan yhden yhtiön muuttaminen. Käytännössä koko maakunnallisen matkailutoimialan tulee nyt sopia yhteisistä tavoitteista, löytää uusia toimintamalleja ja resursseja. Pystymme tekemään ja saavuttamaan yhdessä paljon kun jätämme asemasodat, piirileikit sekä vanhojen kaivelun pois.

Meneillään olevat kansainvälisen matkailumyynnin neuvottelut ovat vahvistaneet että alueellamme

on kiinnostavaa tarjottavaa maailmalle - sekä sisällöllisesti että liiketoimintana. Alueen oma kyky Pohjois-Karjalaisen matkailukohteen kehittämiseksi on avaintekijä neuvotteluissa. Alueen tulee pystyä esittämään omat tavoitteet, toimintamalli ja sitoutumiskyky. Kansainvälinen myyntioperaattori kohdistaa yhteistyövalintansa sellaiseen alueeseen jolla on tarvittavat kyvyt. Millainen on Pohjois-Karjalan matkailun ns. hissiapu? Saako se potentiaalisen kumppanin kiinnostumaan ja innostumaan tavoitteellisesta yhteistyöstä kanssamme?

Pohjois-Karjalan matkailuelinkeino ottaa nyt määrätietoisen askelen kohti uutta, keskittää voimavarat yhdessä sovittuihin päätavoitteisiin ja menestyy. Työ on aloitettu ja haastan siihen kaikki mukaan.

JAAKKO LÖPPÖNEN

toimitusjohtaja

Karelia Expert Matkailupalvelu Oy

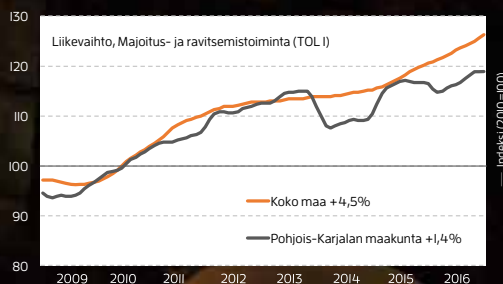
MATKAILUSTA JOENSUUN SEUDULLE 58 MILJONAA

Majoitus- ja ravitsemistoiminnassa juhlat päättyivät viime vuonna, sillä liikevaihdon kehitys painui alkuvuodesta hitusen miinukselle. Tahti parani vuoden loppulla juuri sen verran, että koko vuoden kehitys sinnitteli 0,5 % plussalle.

Alan toiminta painottuu odotetusti Joensuun seudulle ja alueelle kertyi liikevaihtoa puolen vuoden aikana n. 58 miljoonaa. Pielisen Karjalassa liikevaihtoa oli n. 11 miljoonaa ja Keski-Karjalassa 4,5 miljoonaa.

Kolin alueen matkailualan yrittäjäryhmälle viime vuoden alku oli erittäin dramaattinen, siellä kehitys painui syöksyyn 26 %. Loppuvuoden aikana päästiin onneksi lähes 4 % kasvuun, mutta silti koko vuodelle summautui harmillinen 8 % notkahdus. Ryhmään kuuluu 18 yritystä - mutta ei esim. hotelli Koli.

+ 1,4

POHJOIS-KARJALAN ELINKEINOELÄMÄ VILKASTUMASSA

Pohjois-Karjalan elinkeinoelämän ja yritystoiminnan kokonaistilanne on parantunut vuoden takaisesta ja tulevaisuuden suhteen näyttää vielä paremmalta. Myös maakunnan työllisyyskehityksen odotetaan kehittyvän parempaan suuntaan. Keski-Karjalan alueella työttömyyden määrä ja rakenne on jo nyt selvästi parempi verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen.

Osana puolivuositain tehtyä valtakunnallista alueelliset kehitysnäkymät -arviointia Pohjois-Karjalan alue- ja seututason toimijat¹ arvioivat maaliskuussa 2017 ELY-keskuksen johdolla 21. kerran elinkeinoelämän ja työllisyyden näkymiä seuraavan kuuden kuukauden ja vuoden tähtäimellä.

Elinkeinoelämän kehitysnäkymät ovat Pohjois-Karjalassa parantuneet aiemmasta. Teknologiateollisuuden lähiajan kehitysnäkymät ovat parantuneet oleellisesti. Venäjän taloudellisen alamäen taittuminen heijastuu matkailun vilkastumisena, myös vähittäiskaupan ja palveluiden kehitysnäkymät ovat viriämässä varovaisesti parempaan suuntaan. Bioenergian tehokas hyödyntäminen ja energiateknologian kehittäminen luovat uusia tilaisuuksia. Tulevaisuuden mahdollisuuksia on viennin hyvän kehityksen jatkuminen ja voimistuminen. Myös sote-alalla ennakoidaan kotipalvelujen kasvua.

Joensuun seudun teollisuudessa ja palvelualalla on nähtävissä investointeja ja yritykset ovat kiinnostuneita kansainvälistymisestä. Myös rakentamisen odotetaan jatkuvan normaalia vilkkaampana.

Keski-Karjalassa keskeisimmät vahvuudet ovat puu- ja metalliteollisuudessa sekä biota-

lous- ja hyvinvointialoilla. Yritysten tilauskannat ovat parantuneet ja yritysten kehittämis- ja investointihankkeiden määrä on kasvanut. Tämän seurauksena alueen työttömyys on parantunut selvästi, jopa pitkäaikaistyöttömien ja työttömien nuorten määrät ovat lähteneet laskuun.

Pielisen Karjalassa leipomot ovat merkittäviä toimijoita kotimaan markkinoilla ja ne ovat avanneet myös vientitoimintaa. Biotuote- tehtaiden rahoitusten varmistuminen toisi tuleville vuosille tarvetta merkittäviin rekrytointeihin.

Maatalouden tilanne on haasteellinen. Tuottajahintojen aleneminen jatkui jo kolmatta vuotta peräkkäin. Investoinnit maataloilla ovat vähäisiä ja maidontuotanto laski maakunnassamme edelleen. Luonnonmukaisesti viljellyn pellon ala jatkaa kasvuaan ja luomutuotteiden kysyntä kaupoissa kasvaa.

Puukauppa muodostui vuonna 2016 ennätysvilkkaaksi ja puun kysyntä näyttää jatkuvan alkuvuonna jopa viime vuotista vilkkaampana. Metsäteollisuuden isot investoinnit lähimaakuntiin lisäävät osaltaan uskoa metsätalouteen. Sahatavaran vienti on vetänyt hyvin ja sekä selluettä vaneritehtaat käyvät täysillä.

Yritystoimintaan liittyvissä **ympäristöasioissa** ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Suunnitteilla olevat bioenergilaitokset vaativat ympäristöluvut sekä YVA-menettelyn, osittain nämä luvat on jo myönnetty.

MINNA KERÄNEN-KULTANEN
suunnittelija
Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Pohjois-Karjala	Tilanne nyt verrattuna vuoden takaiseen	Tilanne 6 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen	Tilanne 12 kk kuluttua verrattuna nykyhetkeen
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+	+	+
Työttömyyden määrä ja rakenne	0	+	+

Arviointiasteikko: (++) paljon parempi, (+) parempi, (0) ennallaan, (-) heikompi, (--) paljon heikompi

¹ Pohjois-Karjalan ELY-keskus ja TE-toimisto, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Finnvera Oyj Savo-Karjala, Pohjois-Karjalan kauppakamari, Pohjois-Karjalan Yrittäjät, Itä-Suomen yliopisto, Joensuu Tiedepuisto, Karelia-ammattikorkeakoulu, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Suomen metsäkeskus itäinen palvelualue sekä seudulliset elinkeinoyhtiöt (Josek Oy, Ketä Oy ja Pikes Oy).

PIELISEN KARJALASSA TUOKSUU SAHANPURU

Puun sahaus, höyläys ja kyllästys -toimiala on Pohjois-Karjalassa yli 300 miljoonan vuotuisella liikevaihdolla yksi maakunnan teollisuuden tukijaloista. Siten myös yli 12 % kasvulukua vuosipuolikkaan aikana voidaan pitää erittäin miellyttävänä saavutuksena. Euroissa viimeisin kasvu tarkoittaa lähes 18 miljoonaa.

+ 12,2

Ala kasvaa nyt ripeimmin Pielisen Karjalassa. Seutukunnassa mennään lähes 14 % nousuvauhdilla ja huomionarvoista on, että myös alan tuotanto on kolmesta seutukunnasta suurinta juuri siellä.

Hyvien uutisten listaa voidaan jatkaa vientiluvuilla. Euroomääräisesti viime vuonna maakunnasta vietiin sahatuotteita n. 187 miljoonalla ja kovempiin lukuihin on päästy 2000-luvulla vain vuosina 2006 ja 2007.

Ei ihme, että alaan investoidaan sekä suomalaista että ulkomaalaista rahaa.

METSÄTALOUDELLE KOHTALAINEN ARVOSANA

Metsätalous ja puunkorjuu -toimiala on yleensä tunnettu mukavasta kasvusta. Vuosi 2010 erottui lähes 30 % kasvupiikkinä, mutta sen jälkeen menttiin joka vuosi lähellä 10 % vauhdilla – välillä vähän yli ja välillä hie-

+ 3,9

man ali. Vakaa positiivisesta trendistä tapahtui poikkeus vuonna 2015, kun ala sukelsi 3 %. Viime vuonna tapahtui onneksi nopea palautuminen, kun loppuvuonna päästiin n. 4 % vauhtiin ja koko vuoden saldoksi summautui kohtalainen 4,8 %.

Yli puolet alan liikevaihdosta tulee Joensuun seudulta ja myös kovin kasvu sijoittuu samalle seutukunnalle.

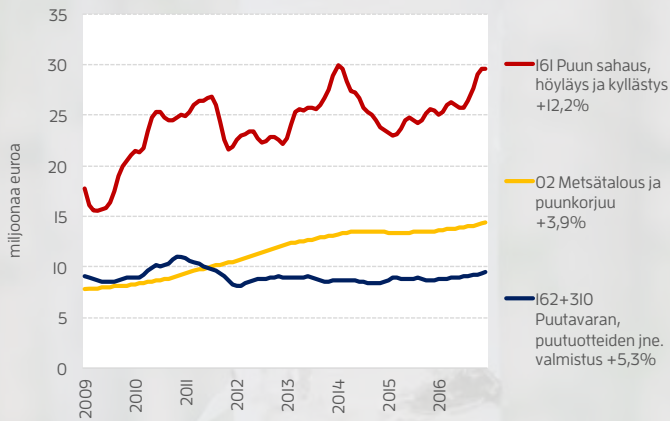
PUUTAVARAN VIENNISSÄ NOPEA PIRISTYMINEN

Puutavaran, puutuotteiden ja huonekalujen valmistuksen -toimiala jämähti 3,7 % vuosivauhtiin, sillä samaan lukemaan päädyttiin sekä vuonna 2015 että 2016. Viime vuoden syyspuolikkaan kasvuprosentti oli n. 5, mitä voidaan pitää kohtuuhyvä.

+ 5,3

Yllättävää kyllä, vastaavien vuosien vientiluvut poikkeavat toisistaan täysin. Vuonna 2015 alan vienti tipui lähes 10 %, mutta viime vuonna kiihdytettiin vastaavaan nousuun.

Seutukunnittaisessa tarkastelussa alan tuotanto painottuu erityisen vahvasti Joensuun seudulle, mutta Pielisen Karjala puolestaan kerää kiitosta tuoreesta lähes 30 % kasvusta.

POHJOIS-KARJALAN VIENTI RAUTAISESSA VEDOSSA

Koko maan vienti on kasvunpolulla, mutta Pohjois-Karjalassa vienti vetää koko maahan verrattuna vielä valtakuntaa vahvemmin. Vientitilastojen mukaan Pohjois-Karjalan teollisuuden vienti oli viime vuoden toisella puoliskolla 4 % kasvussa. Koko maan kasvu oli 2,1 %.

Erityisen vahvaa viennin kasvu on Pohjois-Karjalassa metalliteollisuudessa. Metalliteollisuuden viennin kasvu oli lähes 11 %. Koko maan metalliteollisuuden kasvu oli selkeästi pienempi eli 0,9 %. Metalliteollisuuden osuus koko maakunnan viennistä on lähes 46 %. Metalliteollisuuden sisällä Pohjois-Karjalassa suurin kasvu oli metallituotteiden valmistuksessa 16,3 %. Koko maan metallituotteiden viennin kasvu oli 10,5 %.

Seutukunnittain tarkasteltuna prosentuaalisesti suurin muutos teollisuuden viennissä on tapahtunut Keski-Karjalan alueella. Siellä teollisuuden vienti kasvoi tarkastelujak-

sella 17 %. Joensuussa kasvu oli 4,3 %, mutta Pielisen-Karjalassa vienti laski 3,7 %.

Lähitulevaisuuden tilanne Pohjois-Karjalassa näyttää erittäin positiiviselta. Alueen suurimmat metallituotteiden valmistajat ovat ilmoittaneet kovista kasvutavoitteista tälle vuodelle. Erityisen vahvoja kasvutavoitteita on metsäkonesektorilla. Metsäkoneiden tuotantomäärien ennakoidaan nousevan tänä vuonna uudelle ennätystasolle. Tämä on positiivinen uutinen, sillä toimialalla on vahva alihankintaverkosto alueella ja kasvutavoitteet heijastuvat myös alihankkijoiden mahdollisuuksiin kasvaa ja työllistää tulevaisuudessa.

Myös puutuotteiden valmistuksessa sekä muussa puunjalostukseen liittyvässä teollisuudessa viennin kasvu on ollut vahvaa. Puutuotteiden sekä huonekalujen valmistuksessa kasvu oli 10 % tasolla. Puunjalostusteollisuuteen on Pohjois-Karjalassa saatu ulkomaisia sijoit-

tuksia. Näiden kautta yrityksissä toiminta tulee todennäköisesti entisestään laajentumaan ja monipuolistumaan, mikä luo mahdollisuuksia tulevaisuuden kasvulle.

Kiviteollisuudessa vienti jatkoi edelleen laskuaan ja myös muoviteollisuudessa oli selkeää laskua. Rakennusteollisuuden volyymin kasvu voi jatkossa jonkin verran helpottaa kiviteollisuuden tilannetta.

Teollisuuden viennin kehittymisen kokonaiskuvaa voidaan pitää positiivisena, sillä Pohjois-Karjalan viennin valtavirran muodostavat metalliteollisuuden ja puunjalostusteollisuuden liiketoiminnot kasvavat tänä vuonna.

TAPIO KINNUNEN
TeamFinland

kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori
Pohjois-Karjalan ELY-keskus

ELÄMYSTAIKURI

Matkailuyrittäjä ammentaa Pohjois-Karjalaa isolla kauhalla matkailijoiden ja yritysryhmien mieliin.

Kokemuksia, elämyksiä ja seikkailua. Niitä lupaa kolilaisen matkailuyritys Koli Activ Oy:n tunnuslause. Lupauksen takana on yrittäjä ja monitoimimies Mika Okkonen, joka henkilökuntansa kanssa loihii ruoka- ja aktiiviteettielämyksiä Kolin kansallismaisemissa ja muualla maakunnassa.

- Parhaimmillaan elämys on yksilöllinen, aito ja monilla aisteilla taltioitu kokemus, joka jää mieleen vuosikymmeniksi, muun muassa elämyspedagogiikkaa opiskellut luonto- ja eräopas sanoo.

Okkosen omakin yrittäjäura on tarjonnut elämyksiä ja seikkailua. Kun mies viisi vuotta sitten osti Koli Activ -yrityksen, hän pääsi toteuttamaan pitkään mielessä hautuneita ideoita.

Nurmeksessa syntynyt ja yrittäjyyden myötä Koliille muuttanut ideanikkari on tuonut kansallismaisemaan muun muassa kuumailmapalolennätykset. Vuonna 2013 Koli

Activ aloitti ryhmäopastukset Kolin kallioisissa piilottelevaan 127 metriä pitkään luolaan. Luola on tiettävästi pisin, jonka ihminen voi Suomessa kulkea päästä päähän.

"Onnistuu" on energisen yrittäjän henkilökohtainen motto.

- Koliilla ja koko Pohjois-Karjalassa on erinomaiset mahdollisuudet tuottaa luontoon pohjautuvia ja mieleen jääviä elämyksiä, Okkonen sanoo.

Mutta eivätkö kuumailmapalolennätykset ja luolaseikkailut ole extremeä, super-ihmisille suunnattuja palveluja?

- Ohjelmapalveluyrittäjyyden parhaimpia puolia on nähdä asiakastoiveiden laaja kirjo. Meidän osaamistamme on räätälöidä elämyksiä asiakkaan toiveiden mukaan, olipa kyseessä 200 henkilön yritysryhmä tai turvesaunasta ja kelkkasafarista kiinnostunut polttariporukka.

KOLI ACTIV TOP 3

1. Satamaravintolan burgerit ja muut

Kolin Satamaravintola on yksi 30 suomalaisravintolasta, jotka saivat Lonely Planet -matkaoppaalta "top pick" -maininnan.

- Burgereita ja muikkuja asiakkaat muistavat kehais-
ta vuodesta toiseen, yrittäjä sanoo.

2. Kota vie kielen

Yksi Koli Activin pidetyimmistä palveluista ovat 10-35 henkilön ryhmäruokailut hirsikodassa. Ruoka tarjoi-
laan Kupilka-eräastioilta ja kahvi nokipannusta. Avotuli,
kynttilät ja lampaantaljat luovat lämminhenkisen tun-
nelman ympäri vuoden.

- Metsäsienikeittoa, loimukalaa, poroa, sultsinoi-
ta, ruis-mustikkakukkoa, Okkonen listaa suosikkime-
nun ruokalajeja.

3. Aktiviteetit ovat iso juttu

Elämyspedagogiikkaa opiskellut Okkonen on omim-
millaan, kun hän ideoi aktiviteetteja esimerkiksi yritys-
ten tyky-päiville. Suurimmat asiakkaat ovat olleet 200
henkilön ryhmiä.

- Suurempiakin saa tulla. Väitämme, että aktiviteet-
tien rakentamisessa olemme kärkinimiä koko maassa.

KOLI ACTIV
Tapio Kaisla Photography

UUDENLAISTA JOUSTAVUUTTA OSTOSMATKAILUUN PREMIER E-TAXFREE -PALVELULLA

Sähköinen Premier e-Taxfree -palvelujärjestelmä tekee taxfree-kaupan monin tavoin helpommaksi, nopeammaksi ja joustavamaksi. Matkailijan näkökulmasta uutta on se, että hän voi saada taxfree-palautuksen jo rajan ylityksen yhteydessä automaattista ja yhdistää useissa eri liikkeissä tekemiään ostoksia yhdeksi palautukseksi. Matkailija voi myös valita, ottaako taxfree vai invoice-palautuksen, jos kauppa tarjoaa kumpaakin vaihtoehtoa. Verojen palautus onnistuu helposti myös rajan ylityksen jälkeen tilille, luottokortille tai vaikka Yandex money -palveluun.

- Jälkipalautuksessa asiakkaan tarvitsee vain lähettää meille rajalla leimattu e-Taxfree -tosite esim. sähköpostilla. Myös matkailijalle palautettava summa on meidän kautta suu-

rempi, kertoo Premier e-Taxfreen johtaja **Jaakko Syrjänen**.

Kauppiaan näkökulmasta Premier e-Taxfree:n tärkeimmät edut ovat parempi palvelu matkailijoille, sähköisyyden ja käytettävien laitteiden tuottama nopeus ja yksinkertaisuus myymälässä ja hallinnossa sekä turvallisuus ja palveluiden kattavuus. Premier e-Taxfree -palvelu on maksuton kauppiaille ja se on helppo ottaa käyttöön. Palvelu toimii e-Taxfree -palautuspäätellä, tietokoneella tai mobiililaitteella kuten tabletilla.

Premier e-Taxfree on Suomessa kehitetty ja vuonna 2016 lanseerattu palvelu. Yrityksellä on sähköisiä alv-palautuspisteitä jo Vaalimaan ja Nuijamaan rajanylityspaikoilla, Helsinki-Vantaan lentoasemalla ja Suomesta Venäjälle kul-

kevissa junissa. Imatran rajanylityspaikan avaamiseen tähtäävät järjestelyt ovat käynnissä.

- Palvelun käynnistäminen Niiralassa on tähtäimessä seuraavaksi ja meidän tavoitteena on, että palvelu on käytössä jo kesällä 2017, Syrjänen taustoittaa.

- Jo tällä hetkellä matkailijat voivat saada Niiralan raja- asemalla leiman e-Taxfree -tositteeseen ja hakea palautusta toimittamalla tositteen meille. Vuoden 2017 aikana sähköisen palvelumallin tavoitellaan olevan käytössä kaikilla Suomen itärajan rajanylityspaikoilla.

e-Taxfree on ollut viime syyskuusta lähtien osa Premier Taxfree Groupia, jolla on alan laajin ja edistyksellisin palvelukonsepti maailmassa. Yhtiöllä on yli 600 palautuspistettä 30 maassa ympäri maailmaa.

HYÖDYT MATKAILIJALLE

Säästä jopa 70%

- e-taxfree palauttaa suuremman osan alv:stä kuin kilpailijat
- Eri myyjäliikkeissä tehdyt ostokset yhdistetään automaattisesti yhdeksi suuremmaksi alv-palautustapahtumaksi

Taxfree nopeammin ja mutkattomammin

- Nopea asiointi myymälöissä ja rajanylityspaikoilla

Molemmat palautustavat

- Palvelun kautta sekä taxfree että invoice-palautukset sähköisesti
- Joustavaa – ostohetkellä ei tarvitse tietää palautustapaa

HYÖDYT KAUPPIAALLE

Parempi matkailijalle

- Suurempi alv-palautus
- Joustavampi ja sujuvampi taxfree-palvelu
- Ei ylimääräisiä papereita

Taxfree nopeammin ja mutkattomammin

- Nopea kassa-asiointi
- Ei papereiden täyttöä

Sähköisesti luotettavasti ja turvallisesti

- Verohallinnon ohjeistuksen mukainen paperiton arkistointi mahdollinen, säästöt hallinnossa
- Online-raportointi

Venäläisten matkailu herää:

TAXFREE-KAUPASSA RAJUA 70 % KASVUA

Venäläisten matkailun tunnusluvut jatkoivat laskuaan vuonna 2016. Varovaista kasvua alkoi kuitenkin näkyä loppuvuodesta, kun ruplan kurssi vahvistui ja venäläisten ostovoima parantui. Kasvuluvut ovat jatkuneet nyt alkuvuonna ja herättävät toiveita venäläisten matkailun vilkastumisesta jälleen.

Myös venäläisten rekisteröidyissä yöpymisissä vuonna 2014 alkanut lasku Pohjois-Karjalassa jatkui vuonna 2016. Laskua yöpymisissä oli 17 % edellisvuoteen verrattuna. Keskimääräinen viipymä maakunnassa oli edelleen pari vuorokautta. Joensuun seudulle suuntautuneet matkat olivat noin puolentoista vuorokauden (1,57) ja Lieksan ja Kolin alueen kolmen vuorokauden (2,87) mittaisia.

Niiralassa ylityksiä 1,45 miljoonaa

Niiralan rajanylityspaikan kautta tehtiin 1,45 miljoonaa rajan ylitystä vuonna 2016. Vuoteen 2015 verrattuna laskua oli 6 %. Suomalaisien rajanylitykset vähenivät Niiralassa ensimmäistä kertaa sitten vuoden 2007. Suomalaisien rajanylitykset laskivat 8,7 %. Syy laskuun oli selkeästi elokuussa 2016 voimaan tullut uusi tupakkalaki, jonka mukaan tupakan tuonnin edellytyksenä on vähintään vuorokauden oleskelu Venäjällä. Syys-joulukuussa 2016 suomalaisten ylitykset Niiralassa laskivat keskimäärin 20 000 / kuukausi.

Venäläisten rajanylitysten määrä Niiralassa pysyi lähes ennallaan vuonna 2016 (-0,6 %). Rajanylitykset laskivat tammi-heinäkuussa, mutta kääntyivät nousuun elokuussa. Lokakuussa tapahtui pieni notkahdus (-139), mutta muutoin suunta säilyi positiivisena.

Merkittävänä tekijänä venäläisten rajanylitysten kasvuun loppuvuonna oli ruplan kurssin vahvistuminen, joka alkoi maaliskuussa, 77,9 ruplaa / euro. Touko-heinäkuussa ruplan kurssi oli noususta huolimatta vuoden takaista alhaisempi, elo-marraskuussa hieman vuoden takaista korkeampi. Varsinainen ponnahdus ruplan eurokurssis-

sa tapahtui joului-tammikuussa. Kun ruplan keskimääräinen kurssi oli joulukuussa 65,4 ruplaa / euro (76,4 vuonna 2015), oli tammikuun keskimääräinen kurssi 63,5 ruplaa (83,9 tammikuussa 2016). Rupla vahvistui joulukuussa 17 % ja tammikuussa lähes kolmanneksen vuoden takaisesta, mikä näkyi erityisesti ostosmatkailun vilkastumisena.

Venäläisten osuus Niiralan rajanylityksissä kasvoi hienoisesti osuuden ollessa 34 % vuonna 2016 (32 % vuonna 2015).

Vahva rupla kiihdyttää rajusti taxfree-kauppaa

Ruplan vahvistuminen heijastui positiivisesti tax-free-kauppaan. Jos tarkastellaan koko vuotta 2016, tax-free-ostoja oli Joensuussa vielä 14 % vähemmän kuin edellisvuonna, mutta positiivinen käänös tapahtui lokakuussa. Taxfree-kauppa kasvoi Joensuussa loka-joulukuussa 22 % edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Tammi-helmikuussa 2017 kasvua oli jo 70 % vuoden 2016 ensimmäisiin kuukausiin verrattuna.

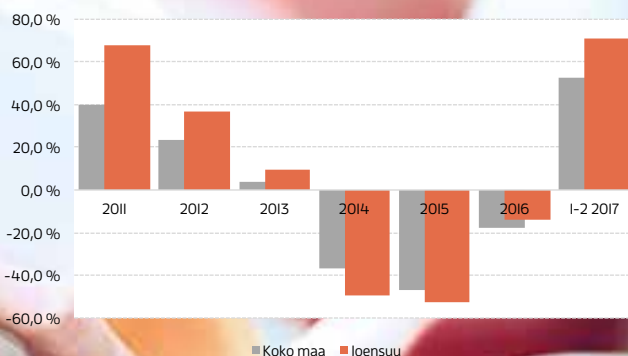
Niiralassa leimattujen Invoice-tositteiden määrä laski 21 % vuonna 2016, vaikkakin kasvua oli marraskuussa 31 %. Vuoden 2017 tammi-helmikuussa Invoice-kauppa kasvoi 105 % edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Positiiviset merkit ovat nähtävissä myös venäläisten viisumihakemusten määrissä. Suomen edustoissa Venäjällä tehtiin viisumipäätöksiä tammikuussa 2017 noin 32 500, mikä on yli kaksi kertaa enemmän kuin tammikuussa 2016 ja lähes 40 % enemmän kuin tammikuussa 2015. Tämä viestii vahvasti siitä, että matkustaminen Suomeen olisi elpymässä runsaan kahden vuoden taantumien jälkeen.

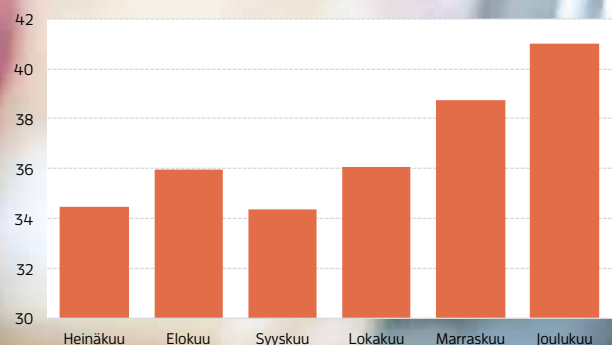
TIINA MOISALA
aluekehitysasiantuntija
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

(Lähteet: Matkailutilasto, Pohjois-Karjalan rajavartiolaitos, Suomen Pankki, TAK matkailututkimus, Global Blue ja Suomen Tulli)

Venäläisten taxfree -ostot, muutos-% edelliseen

Venäläisten osuus-% rajanylittäjistä Niiralassa 07.-12.2016

KATSE KAUKOITÄÄN

Maakunnan viennin positiivinen kehitys on ennen kaikkea täällä tehdyn työn tulosta. Kansainvälisen kaupan merkitys elinvoimamme lisäämisessä on saanut entistä vahvemman jalansijan liiketoimintojen kehittämiseksi.

Pohjois-Karjalan kauppakamarin Global Steps® – pk-yritysten kansainvälistämishjelma on löytänyt paikkansa tämän kehityksen moottoreiden joukossa. Ohjelman tavoitteena on nostaa merkittävästi pohjoiskarjalaisten pk-yritysten ja ohjelmaan osallistuvien avainhenkilöiden kansainvälistymiseen liittyvää osaamista synnyttämällä ohjelman aikana yritykselle strategia ja suunnitelma yrityksen asettamien kansainvälistymistavoitteiden toteuttamiseksi. Kansainvälistymisen avulla kasvatetaan yritysten liikevaihtoa ja kannattavuutta ja tuetaan siten koko maakunnan talouden kasvua ja hyvinvointia.

Kansainvälistymisen mahdollisuuksista on tehtävä entistä laajempia karttatarjoituksia. Venäjän perinteinen asema kauppakumppanina on viime aikaisesta heikkenemistään huolimatta edelleen kiistaton. Konkreettisimmin tämä näkyy venäläisten matkailijoiden palaamisena katukuvaan. Olemme kauppakamarilla halunneet kuluneen talven aikana kiinnittää huomiota Venäjän Kaukoidän tulevaisuuden kehitykseen ja potentiaaliin liiketoimintamahdollisuuksiin. Harjoittelijamme Ville Kyrönlahti tutki aihetta tarkemmin.

Viime vuosien aikana Venäjän federaatio on ottanut konkreettisia askelia edistääkseen Kaukoidän taloudellisyhteiskunnallista kehitystä. Investointi-ilmapiirin parantamiseksi alueelle on perustettu erityistalousalueita (ASEZ), Vladivostokin vapaasatamajärjestelmä, vuosittain järjestettävä Itäinen talousfoorumi sekä tarvittavat hallinto-organisaatiot. Kaukoidän kehityspuitteet eivät suinkaan ole täydelliset ja etenkin alkuun voi monelta osin löytyä parantamisen varaa. On kuitenkin oleellista, että Venäjältä löytyy poliittista tahtoa ja arvovaltaa kehittää Kaukoidän kasvupotentiaalia.

Aasian maista erityisesti Japani, Etelä-Korea ja Kiina ovat osoittaneet Kaukoidässä aktiivisuutta jo useilla eri teollisuudenaloilla. Toimet viestivät osaltaan uskoa ja luottamusta alueen tulevaisuuden kehitykseen ja liiketoimintapotentiaaliin. Tämän vuoksi myös kansainvälisten suomalaistryyten tulisi korkean tason koulutus- ja teknologiaosaajina osoittaa aktiivista otetta ja pyrkiä saamaan Kaukoidästä strategista jalansijaa tulevaisuuden kehitystä silmällä pitäen.

Kaukoidän kehitys on Venäjälle tärkeä sisäpoliittinen tavoite ja kansallinen prioriteetti ja siksi kehityssuunnitelmat ovat varsin vakaalla ja uskottavalla pohjalla. Näiden näkemysten valossa myös yhteiset maakunnalliset ponnistuksemme Karjalan Silkkitie tulevaisuuden mahdollisuuksiin ovat perusteltuja. On tärkeää kiinnittää huomiota siihen, miten Joensuu-Niirala -akselin saavutettavuutta olisi mahdollista edistää ja kuinka Niiralan ratapihan sähköistäminen edistyy valtakunnan tason työlistoilla.

ANNE VÄNSKÄ
toimitusjohtaja
Pohjois-Karjalan kauppakamari

KOULUTUSTEHDAS TEHOKAS TAPA REKRYTOIDA JA KOULUTTAUTUA

Kiteeläinen BioKymppi Oy tarvitsi alkuvuonna uusia työntekijöitä, kun tekemistä alkoi olla tekijöitä enemmän. Valmiita osajia ei yritykseen suoraan löydy, vaan tekijät on koulutettava yrityksessä itse.

- Koulutustehdasmalli mestareineen ja kisällineen tuntui oivalta vaihtoehdolta uusiin rekrytointeihin, kertoo toimitusjohtaja **Mika Juvonen** BioKymppi Oy:stä. Koulutustehdas on osa Ketin Osaava Keski-Karjala -hankkeen toimintaa.

BioKymppi Oy on kierrätystalouden edelläkävijöitä

- Tuotamme biojätteistä ja -lietteistä energiaa ja kierrätyslannoitteita, Juvonen kuvaa yrityksen ydintehtävän.

- Vastaanotamme orgaanista jätettä ja esikäsittelemme sen niin, että biokaasutuksen jälkeen lopputuloksena syntyy sähköä ja lämpöä Kiteen kaukolämpöverkkoon. Energian lisäksi valmistamme hygienisoituja kiinteitä ja nestemäisiä lannoitteita myös luomutuotantoon. Myymme jätteistä tuotetun sähkön BioKymppin Farmivirran nimellä Oulun Sähkömyynnin kautta kuluttajille. Tällä hetkellä työntekijöitä on yhdeksän, minkä lisäksi kolme kisälliä aloitti maaliskuun alussa.

Koulutustehdas perustuu oppimiseen oikeissa työtehtävissä sekä jokaisen kisällin henkilökohtaisen tarpeen mukaiseen lisäkoulutukseen. Kisällinä aloittivat kiteeläiset nuoret miehet **Lasse Pasanen** ja **Niko Harinen** sekä jo pitemmän työuran tehnyt **Timo Pellikka**. Sekä Lasse että Niko ovat opiskelleet levyseppähitsaajiksi Kiteen ammattiopistossa ja ehtineet työskennellä erilaisissa tehdas- ja asennustöissä. Timo on pitkän linjan sähköalan ammattilainen, joka on tehnyt sähkötöitä teollisuuden, huollon, kunnossapidon ja opetuksen puolella yli kolmekymmentä vuotta.

- Meistä koulutetaan laitosmiehiä, kertovat nuoremmat kisällit Harinen ja Pasanen.

- Täällä on erilaisia korjaus-, remontti- ja rakennustöitä eli monenlaista osaamista tarvitaan. Eikä kahta samanlaista päivää taida olla. Kaikki laitosmiehet tekevät periaatteessa kaikkia tehtäviä, mutta jokaisella on kuitenkin omat vastuualueensa. Siksi työ vaikuttaa mielenkiintoiselta ja monipuoliselta.

- Pitkän työuran jälkeen vaatii oikeanlaista asennetta ja nöyryyttäkin tulla kisällinä yritykseen. BioKymppissä ei sähköalan osaamista ennestään ole, sanoo Timo Pellikka.

- Suunnitelmissa on suorittaa sähköturvallisuuksutkinto 2, jolloin saamme asennusoikeudet yritykseen.

Kisällit työskentelevät työparina kokeneen työntekijän kanssa. Kuusi BioKymppin työntekijää kävi kolmipäiväisen työpaikkaohjaajakoulutuksen, jossa opiskeltiin ohjaukseen ja vuorovaikutukseen liittyviä asioita. Hiljaisen tiedon siirtäminen on oleellista, kun käytännön työtehtävissä ohjataan uusia tulokkaita.

- Meidän ns. mestareiden ohjaamista pa on aikalailla persoonaakohtaista. Kuitenkin on hyvä, että saimme kaikki saman koulutuksen, taustoittaa **Markku Tarkkonen**, yksi työpaikkaohjaajista.

Kisällien tulevaisuus näyttää nyt koulutuksen alkuvaiheessa hyvältä.

- Vaikuttaa, että kaikki kisällit voidaan näillä näkymin työllistää kisällivaiheen jälkeen. Asenne ja työmotivaatio on kaikilla kohdallaan, mikä on melkein päärätkä, korostaa Markku Tarkkonen.

- Töitä kannattaa tehdä tosissaan jo kisälliaikana, sillä hyvä tekijämaine ratkaisee myös pysyvän työpaikan saamisen.

SUVI SPOOF

seutumarkkinoija

Keski-Karjalan Kehitysyhtiö Oy KETI

Keski-Karjalan koulutustehdas

- Koulutuksia on suunniteltu 21 yrityksen kanssa.
- Koulutuksiin on osallistunut 41 kisälliä ja yrityksissä on koulutettu 44 työpaikkaohjaajaa.
- Koulutus on päätynyt 10 yrityksessä, joissa on aloittanut 33 kisälliä.
- Tällä hetkellä koulutus on käynnissä 6 yrityksessä, joissa on 8 kisälliä.

Koulutuksen jälkeen:

- 18 kisälliä on aloittanut työsuhteen yrityksessä.
- 1 kisälli työllistyi koulutuksen jälkeen toiseen työhön osaamisen kehittymisen kautta.
- 4 kisälliä keskeytti koulutuksen (2 työllistyi toiseen yritykseen, 1 keskeytti terveydentilan vuoksi ja 1 kisälli koki, ettei ala ollut oma)
- 2 henkilöä jatkaa koulutuksissa muualla
- 8 henkilöä jatkaa työnhakua koulutuksen jälkeen (3 kisälliä otetaan töihin heti, kun yrityksen tilanne sen sallii)

40 VUOTTA

RAKKAUTTA, EROJA JA PRESIDENTTIVIERAILUJA

Original Sokos Hotel Kimmelin yökerhosta on lukematon määrä pohjoiskarjalaisia löytänyt elämänsä rakkautta. Toki joskus ilta on päättynyt myös kyyneleihin tai jopa eroon.

Kansainvälisiä artisteja Joensuuhun

Kimmel-hotellin viralliset avajaiset olivat suurtaapahtuma Joensuussa 20.4.1977 ja aloittivat uudenlaisen hotelli- ja ravintolakulttuurin kaupungissa. Hotellissa oli 131 uudenaikaista huonetta, joten vihdoin Joensuussa oli mahdollista järjestää suuria valtakunnallisen tason tilaisuuksia. Kaupungin aiemmat hotellit eivät juuriakaan houkuttelleet Joensuuhun suuren kokoluokan kokouksia tai tapahtumia.

Kimmelin vauhdikas, jopa seitsemänä päivänä viikossa klo 03:een aamuyöllä auki ollut yökerho kutsui kokousväkeä sekä kaupungin ja lähiseudun kansaa jatkoille. Yökerhon avaaminen ja sen 8-kulmainen tanssiparketti vei Joensuun huvielämän mannermaiselle tasolle kun Pohjois-Karjalassa alkoi ensimmäistä kertaa vierailta kansainvälisen tason artisteja.

Sambakarnevaaleja ja lännenviikkoja

Koko maakuntaa pyörittivät hurjaan rytmiin ja tanssiasujen hankintaan 80-luvulla Kimmelin kuuluisat sambakarnevaalit, joita monet kaupunkilaiset muistelevat vieläkin. Suosittuja olivat myös meriviikot, lännenviikot, lavatanssit ja peijaiset. Kimmelin tanssi-iltoja ovat olleet tahdittamassa useat kotimaiset ja ulkomaiset huippuartistit, kuten Danny ja Armi, Tapani Kansa, Kirka, Basic Element, Dingo, J. Karjalainen ja kymmenet muut.

Original Sokos Hotel Kimmel on saanut vieraakseen myös lukuisia presidenttejä: Urho Kekkonen 1977, Mauno ja Tellervo Koivisto 1983 ja 1988, Martti ja Eeva Ahtisaari 1998, Tarja Halonen ja Pentti Arajärvi 2001 ja 2004.

Veden kimaltelua auringon valossa

Kimmelin nimi viittaa sen edessä vuolaana virtaavan Pielisjoen veden kimalteluun auringon valossa. Lisää kimaltelua oli tarjolla talon laajennusosa valmistujaisissa vuonna 1987. Tuolloin hotelli sai 99 uutta huonetta ja kaksi uutta kokoustilaa.

Sokos Hotel Kimmeliä on uudistettu useasti historiansa aikana. Viimeisin uudistus tehtiin lokakuussa 2016, jolloin uusittiin Kimmelin yö. Nyt Kimmeliä on viety nimenomaan iltaravintolan suuntaan: alakerrassa on kolme eri osiota ja kolme täysin eri tunnelmaa. Tunnelmien kontrastit takaavat sen, että jokaiselle löytyy jotakin.

Tällä hetkellä Original Sokos Hotel Kimmelissä on 230 nykyaikaista hotellihuonetta, kolme saunaa, 7 modernilla tekniikalla varustettua kokouskabinettia sekä neljä ravintolaa: Fransmanni, Riverside, Kimmel ja Gastro Bar Itä I. Vuosien saatossa yksi asia on säilynyt: Original Sokos Hotel Kimmel on Itä-Suomen johtava kokous-, juhla- ja tapahtumatalo, jonka henkilökunta on saanut kiitosta ammattitaidosta sekä iloisuudestaan ja palveluhenkisyydestään.

PETRI VÄHÄ

viestintäjohtaja

Pohjois-Karjalan Osuuskauppa

ROHKEAT UUDISTUKSET VIEVÄT FINELCOMPIN KOHTI POHJOISMAIDEN KÄRKEÄ

Outokummun teollisuuskylässä toimiva Finelcomp Oy on suuren askeleen ja murrosvaiheen edessä. Kasvua haetaan uuden oman tuotebrändin, automaation ja LEAN-menetelmän kautta.

- Olemme tällä hetkellä markkinajohtaja Suomessa sähkökeskusemekaniikan puolella, kun puhutaan pienjännitelaitteista. Yrityksen lähiajan tavoitteena on hakea merkittävä asema Pohjoismaiden markkinoilla ja myöhemmin myös maailman tasolla, kertoo yrityksen toimitusjohtaja Esa Kivi.

Finelcomp perustettiin Outokumpuun neljän kaiveruksen toimesta lähes 30 vuotta sitten. Nykyisin yrityksen päätuotteita ovat sähkökeskuskaapit ja ohutlevyleikkeet.

- Tuotannosta 37 % menee vientiin ja tärkein vientimaa on Norja. Tulevassa kasvuvaiheessa kasvua haetaan erityisesti Ruotsista, jossa rakentaminen on erittäin vilkasta ja esimerkiksi Kiirunan alueella on hyvin paljon potentiaalia, Kivi kertoo.

Asiakkaiden tarpeiden tyydyttäminen tärkeintä

Finelcomp on investoinut viime vuosina tuotannon automatisointiin ja tehdashalliin on saatu kaksi uutta metallin lävistystaivutuslinjaa, jossa robotti tekee kaksi työvaihetta. Pelkkä automaation hyödyntäminen ei kuitenkaan ole yksistään vienyt yritystä eteenpäin. Toteutusmallit ovat muuttuneet paljon viime vuosina, koneissa on älyä ja tehokkuutta, mutta samalla katsotaan kokonaisuutta. LEAN-ajattelu tuli mukaan Finelcompin kehittämiseen laajemmin vuonna 2010.

- Meille asiakkaan tarpeen tyydyttäminen on tärkeintä. Kaikki toiminta tähtää tähän tavoitteeseen. Hukan eliminointi, laatuajattelu ja resurssitehokkuus ovat keskeisiä näkökulmia. Lisäksi päivittäisjohtaminen on tärkeää, sillä se kertoo mitä meidän pitää

juuri tänään saavuttaa, taustoittaa tuotantopäällikkö Heikki Kauppinen LEAN-ajattelusta.

- Teollisuudessa pitää alkaa ajattelemaan fiksusti, sillä pärjää, toteaa vastikään pysyvästi Pohjois-Karjalaan muuttanut Esa Kivi.

- Joka päivä pitää haastaa itseään tekemään asioita paremmin. Lisäksi täytyy olla pitkäjänteinen, pelkästään LEAN-ajattelumallin sisäistäminen yrityksessä vie helposti 10 vuotta. Johdon sitoutuminen on avain siihen, että muutosta aidosti tapahtuu.

Alan imago ei vastaa todellisuutta

Metallialan koulutuksen heikko vetovoima näkyy myös Finelcompissa, jossa työntekijöitä on tällä hetkellä 78 ja lisäksi vuokratyövoimaa 30-40 henkilöä. Tehdastuotanto pyörii kahdessa vuorossa. Horisontissa siintävä kasvuvaihe tuo tarvetta rekrytointiin.

Esa Kiven mukaan jotain mullistavaa pitäisi keksiä, sillä alan imago ei täysin vastaa nykytodellisuutta. Lisäksi poistumat ovat lähivuosina niin suuret, että koulutuksen läpimenomäärät eivät millään riitä paikkaamaan vajausta. Ulkomaista työvoimaa Finelcompissa on kokeiltu, mutta kokemukset ei olleet rohkaisevia. Motivoituneen työvoiman saaminen yritykseen onkin yksi suurimmista tulevaisuuden haasteista.

Finelcompissa kansainvälistyminen ja markkinoiden valloitus omilla tuotteilla on selkeä missio, joka uskalletaan sanoa ääneen.

- Tietysti se mietityttää, kuinka pärjätään globaalisti isojen toimijoiden kanssa samoissa projekteissa. Tärkeintä on loppujen lopuksi keskittyä omaan asiaan, summaa Esa Kivi.

MAARIT SIITONEN
aluekehityspäällikkö
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Teknolohiateollisuus on yksi maakunnan kivijaloista

- Teknolohiateollisuus muodostaa n. 44 % maakunnan kokonaisviennistä.
- Alan kautta tapahtuu 53 % alueen koko elinkeinoelämän t&k -investoinneista.
- Teknolohiateollisuudessa työskentelee suoraan noin 6 100 henkilöä, mikä tarkoittaa kokonaisvaikutuksiltaan 15 000 työpaikkaa.

Lähde: Teknolohiateollisuus ry

TEKNOLOGIATEOLLISUUS KASVAA METALLI KÄRJESSÄ

Teknologioteollisuuden toimialoista Pohjois-Karjalan suhdanneaineistossa ovat mukana metallituotteiden valmistus, koneiden ja laitteiden valmistus ja niiden korjaus ja asennus sekä sähkötekniisten laitteiden valmistus. Metallialojen lisäksi myös muovituotteiden valmistus on osa teknologioteollisuutta.

+ 6,5

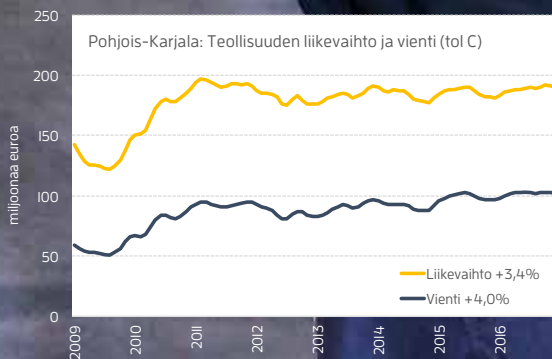
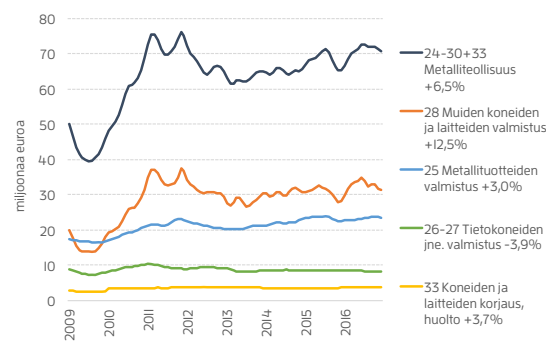
Teknologioteollisuuden liikevaihdon kehitys oli erityisen hyvää **koneiden ja laitteiden valmistuksessa**, jossa kasvua oli viime vuoden jälkimmäisellä puoliskolla 12,5 %. Tämä on 10,1 %-yksikköä enemmän kuin koko maan kasvulukema.

Metallituotteiden valmistus kasvoi 3 %, mutta alan vienti kasvoi yli 16 % loppuvuoden aikana. Tämä on positiivinen viesti alan yritysten kilpailukyvyistä kansainvälisillä markkinoilla.

Muovituotteiden valmistuksessa liikevaihdon kehitys kääntyi jyrkkään laskuun viime vuoden alkupuolella ja vielä vuoden viimeisellä neljänneksellä liikevaihto supistui lähes 3 %. Alan liikevaihto laski lähes 8 % viime vuoden aikana.

Teollisuuden henkilöstömäärä laski viime vuoden loppupuolikkaalla lähes prosentin, mikä on samaa luokkaa kuin teknologioteollisuudessa koko maassa. Merkittäviä eroja eri seutukuntien välillä Pohjois-Karjalassa ei ole havaittavissa. Teollisuudessa henkilöstömäärän negatiivinen kehitys oli jonkin verran voimakkaampaa kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin.

Alkuvuonna erityisesti kone- ja laiterakennuksesta kantautuneet hyvät uutiset antavat uskoa siihen, että henkilöstömäärän muutokset kääntyvät positiiviksi vuoden edetessä. Metallipuolen yritysten esittämä huoli työvoiman saatavuudesta saattaa lähitulevaisuudessa vaikuttaa alan yrityksen kasvupyrkimyksiin. Alan houkuttelevuutta tulisi pyrkiä edelleen päämäärätietoisesti lisäämään. Metallialalle on saatu hyviä kokemuksia työelämälähtöisistä ammatillisista rekrytointikoulutuksista, joissa koulutus pystytään toteuttamaan yritysten tarpeiden mukaan räätälöidysti.

LIKEVAIHDON KEHITYS Pohjois-Karjalassa
7.-12.2016/7.-12.2015

Teollisuus (TOL C)	Liikevaihdon muutos, %		
	Vienti	Kotimaan liikevaihto	Kokonaisliikevaihto
Teollisuus (TOL C)	4,0	2,7	3,4
Puun sahaus höyläys ja kyllästys (TOL I61)	6,9	16,1	12,2
Puutavaran valmistus (TOL I62+310)	9,8	3,1	5,3
Metallituotteiden valmistus (TOL 25)	16,3	-3,8	3,0
Muovituotteiden valmistus (TOL 222)	-6,6	-0,8	-3,9
Kivien leikkaaminen, muotoilu ja viimeistely (TOL 237)	-18,8	5,9	-4,8
Metalliteollisuus (TOL 24-30+33)	10,6	0,0	6,5

BOMBAN TARINA JATKUU

- TAVOITTEENA 60 000 KYLPYLÄKÄYNTIÄ VUODESSA

Pohjois-Karjalan Osuuskauppa investoi Break Sokos Hotel Bombaan n. 5,5 miljoonaa euroa. Pääosa investoinnista kohdistuu kylpylän ja sen ravintolan uudistamiseen. Investointi kattaa sekä kiinteistön tekniset työt että liiketoiminnan uudistukset. Kaikki laitteistot on uusittu, mm. vedenkäsittelyjärjestelmät ja kylpylän tekniikka. Liiketoiminnan kannalta yhtä tärkeä on mittava miljöö- ja julkisivu-uudistus, jolla luodaan vahva tunnelma kylpylään ja sulautetaan se saumattomaksi osaksi upeaa Pielisen järvimaisemaa.

Investoinnin tavoitteena on Bomban houkuttavuuden lisääminen ja laatutason nostaminen. Näin on mahdollista saavuttaa tasainen kasvu-ura pitkälle tulevaisuuteen. Aluksi vuositavoitteiksi on asetettu 60 000 kylpyläkäyntiä ja 30 000 yöpymisvuorokautta, mutta nyt tehty investointi mahdollistaa selkeästi laajemman toiminnan.

Aito karjalaisuus ja uniikki tarina

Bomban talo karjalaiskylineen on ollut merkittävä osa Pielisen Karjalan matkailukokonaisuutta sen perustamisesta lähtien. Tarina jatkuu -slogan on valittu uudistuvan Bomban pääviestiksi. Bombaan kuuluu aito karjalaisuus, ei pelkästään historian vaalimisena, vaan uudistumisena ja karjalaisuuden tuomisena eri tavoin esille. Uusia näkökulmia ammennetaan sekä historiasta että tästä päivästä. Karjalai-

suus on tässä paikassa, ihmisissä ja upeassa maisemassa. Viitteitä karjalaisuudesta löytyy mm. puun käytössä ja sisustuselementeissä. Uudessa kylpylässä maiseman tieltä on purettu rakenteita ja se avautuu esteettömästi kylpylään ja sen rinnalla olevaan Trattoria Pielinen -ravintolaan läpi koko rakennuksen. Myös kylpylärakennus sulautuu aiempaa paremmin osaksi karjalaiskylää julkisivun paanupäällysteisten seinien ansiosta.

Lyhyt loma katkaisee arjen

Tänä päivänä matkailu- ja muita vapaa-ajanpalveluita tarjoavat yritykset taiste-

levat asiakkaiden rajallisesta ajasta. Asiakkaat haluavat lyhyitä lomiam, esim. päivän, viikonloppun tai muutaman lomapäivän mittaisia taukoja arkeen.

- Siksi tavoittelemme pääkohderyhmänä n. 300 kilometrin säteellä asuvia aktiivisia ihmisiä, joita kiinnostaa aito, uniikki matkailukokonaisuus. Toivomme, että asiakkaamme lähtevät täältä energisenä ja virkeänä arjen haasteisiin, kertoo hotellinjohtaja **Pasi Tolonen**.

KAIJA TURUNEN

viestintäasiantuntija

Pielisen Karjalan Kehittämiskeskus Oy PIKES

SVEITSILÄINEN KONTIKI REISEN PANOSTAA MÖKKEIHIN – SUORA VAIKUTUS KESÄN 2017 LENTOIHIN

Pohjois-Karjalan mökkitarjontaa vuosia markkinoineen Kontiki Reisenin tavoitteena on kaksinkertaistaa asiakkaiden määrää edellisestä kesästä.

- Kiitos Finnairin kanssa tehdyn hyvän yhteistyön saimme lauantailennot takaisin ohjelmaan Helsingistä Joensuuhun, mikä antaa mahdollisuuden keskittää mökkitarjontaa entistä enemmän yhdelle alueelle, toteaa Kontiki Reisenin tuotepäällikkö **Patrick Lohri**. Alueelta tuodaan esiin mökkien ohella myös eri aktiviteetteja ja tapahtumia.

Kontiki Reisenin mökkitarjonta pohjautuu viikkoasiakkaisiin, jotka käyttävät Finnairin lentoja Helsingistä Joensuuhun lauantaisin. Mat-

kanjärjestäjän kiintiön jälkeen kooneissa on myös vapaita paikkoja kaikkien varattavissa.

- Kontiki on hyvä konkreettinen esimerkki siitä, millaisia avainkumppanuuksia Pohjois-Karjalan kansainvälinen matkailu tulevaisuudessa tarvitsee, toteaa Karelia Expert Matkailupalvelu Oy:n toimitusjohtaja **Jaakko Löppönen**.

Sopimuksen valmistelussa ovat olleet mukana Karelia Expertin ja Kontikin lisäksi myös Visit-Finland, Finnair, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ja Pohjois-Karjalan matkailun kasvuohjelma.

ANNA JETSU
ohjelmajohtaja
Karelia Expert Matkailupalvelu Oy

Ruokkeen Lomakylä

RUNSAASTI AKTIVITEETTEJA PURUVEDEN AURINKORANNALLA

Ruokkeen Lomakylä sijaitsee kirkkaasta vedestään ja rikkaasta kalakanastaan tunnetun Puruveden rannalla, noin 12 kilometriä Kesälahden kirkonkylästä etelään. Vankan suosion saavuttanut lomakohde on perustettu jo vuonna 1970 ja sitä johdattavat nyt eteenpäin isä ja poika eli Pentti ja Mika Laukkanen sekä tytär Mari Luoma.

- Kotitilamme on reilun kilometrin päässä lomakylästä. Isovanhemmilla oli aikoinaan kotitilalla muutamia lemmiä ja maanviljelyä, matkailutoiminta aloitettiin sitten siinä kylässä 70-luvulla. Vuodesta 1980 alkaen lomakylä on ollut perheen pääelinkeino, kertoo Mika Laukkanen lomakylän toiminnan synnystä.

Alueella on tällä hetkellä 30 mökkiä, joista 15 on ympäri vuoden käytössä. Lomakylästä löytyy myös 70 paikallinen leirintäalue, jossa on noin 40 vaunua vuosipaikalla. Ruokkeen Loma-

kylässä on myös ravintola A-oikeuksin.

- Järjestämme kesäsesongin aikaan ohjelmallisia iltoja kuten rantakalaa, loimulohi-iltoja, rosvopaistia ym.

Harrastusmahdollisuudet eivät ainaakaan lopu kesken, sillä meiltä löytyy 9 korin frisbeegolf-rata, minigolf-rata sekä lisäksi tennis- ja beach volley -kentät.

- Ja aina voi kalastaa, kun Puruveden rannalla ollaan. Meillä on välineitä omatoimikalastajille, mutta järjestämme myös opastettuja kalastusretkiä ja vuokraamme veneitä. Muutama kalastuskisa on aina kesän aikana, Laukkanen listaa.

Ruokkeen Lomakylä on pääosin perhelomakohde. Toki myös kalastajat ovat tällä hetkellä suuri asiakasryhmä.

Laukkanen mukaan heille on vuosikymmenten saatossa tullut paljon kanta-asiakkaita ja monilla perheillä on sama mökki ja sama viikko varattuna

vuodesta toiseen.

Tuleva kesä tuo muutaman uudistuksen. Yksi uusi loma-asunto valmistuu toukokuussa ja vierasvenesatamaan valmistuu uusi laituri veneilijöitä varten.

- Onhan täällä nytkin majoittujia, mutta keväällä tehdään myös tarpeellisia kiinteistöjen huoltohommia. Toisena työnä on kalasäilykkeiden valmistus. Laukkanen Kala on meidän toinen yritys ja se työllistää jonkin verran lomakylän sesongin ulkopuolella. Ja jossain kohtaa pidetään vähän lomaakin ja ladataan akkuja kesää varten.

- Matkailuyrittäjän pitää aina keksiä ja kehittää jotain uutta. Lähtitulevaisuudessa keskitytään siihen, että saadaan asiakkaat viihtymään ja tulemaan tänne myös hiljaisempina vuodenaikoina, Laukkanen kertoo hymyillen.

TIETOJENKÄSITTELYYN SYNTYNYT LISÄÄ YRITYKSIÄ

Ohjelmistot ja tietopalvelun käsittävän tietojenkäsittelyn alan yritysten lukumäärässä on tapahtunut pientä hyppäystä. Rekistereihin on kirjattu nyt jo yli 120 yritystä, missä on lukumääräisesti parinkymmenen yrityksen kasvu. Alan viimevuosien hyvä vire ja yleisen taloudellisen tilanteen kohentuminen on varmasti ruokkinut myös tietojenkäsittelypalvelujen markkinaa ja aloittavia ja maakuntaan siirtyviä yrityksiä. Alan euromääräinen liikevaihto ylittää 55 miljoonaa euroa. Valtaosa yrityksistä toimii Joensuun seutukunnassa. Ala työllistää n. 1 000 työntekijää.

Tietojenkäsittelyn ala kasvoi vuonna 2015 mukavasti 7 %. Myönteinen liikevaihdon kehitys jatkui samansuuntaisena myös viime vuonna. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 6,7 ja toisella neljänneksellä 6,9 %. Erityisen myönteistä kehitys oli vuoden jälkimmäisellä puoliskolla, sillä liikevaihto ampaisi 12,6 % kasvuun.

Alan kasvuvauhti on pysynyt jo pitkään hyvänä ja oli nyt huomattavasti ripeämpää kuin maakunnan kaikkien toimialojen 3 % kasvu. Luovilla aloilla on yhdyspinta tietojenkäsittelypalveluihin, ja on mielenkiintois-

ta havaita, että myös sen kasvuvauhti on merkittävää.

Toimiala kirjaa isoja kasvulukuja erityisesti tuotannollisten toimialojen tehostaessa tuotantoa, mikä tarkoittaa uusia teknisiä ratkaisuja mm. ICT:n, robotiikan, toiminnanohjauksen ja automaation käyttöönottoon. Tuotannollisten alojen alihankintaketjuissa ja arvoketjuissa mukana toimivat ICT-yritykset saavat uusia tilauksia myös palveluliiketoiminnan laajentumisesta.

Visualisointia ja big dataa

Asiakasyritykset tarvitsevat reaaliaikais-ta tietoa tuotannon eri prosesseista. Tiedon visualisointi on tämän päivän trendi, jonka avulla voidaan nopeasti havaita ja reagoida muuttuneisiin tilanteisiin. Visualisointi on asiakasyrityksen johdon työkalu tiedontarpeeseen, raportointiin ja analysointiin. Tällä sektorilla Joensuussa toimii jo useita kasvuhakuisia yrityksiä, mikä näkyy jatkuvissa liikevaihdon kasvuluvuissa.

Visualisointiin liittyvä avoimen ja big datan käyttö on selkeästi lisääntymässä. Tilasto-

keskuksen viime vuonna tekemässä kyselyssä big dataa on käyttänyt hyväksi 15 prosenttia yrityksistä. Suurista yrityksistä lähes kolmannes on käyttänyt big dataa. Toimialoitain big dataa on yleisimmin käytetty informaation ja viestinnän toimialalla kolmanneksessa yrityksistä. Harvimmin sitä käytetään kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla, vain 10 % yrityksistä. Pienimmistä 10-19 henkilöä työllistävästä yrityksistä 12 % ja suurimmista vähintään 100 henkilöä työllistävästä yrityksistä lähes kolmannes on käyttänyt big dataa.

Kysytyistä big datan lähteistä yleisimmintä yritykset käyttivät dataa yrityksen omista älylaitteista tai sensoreista (8 %). Sijaintitietoja kannettavista laitteista käytti 7 % ja sosiaalisen median tuottamaa dataa 6 % yrityksistä. Big dataa käyttäneistä yrityksistä 69 % teki itse analyyskejä big datasta ja 44 % käytti analyysien tekemiseen ulkopuolista palveluntarjoajaa.

Kysely antaa viitteitä siitä, että alan palveluntarjoajille on kasvavaa kysyntää ja markkinakysyntää mm. Joensuu seudulla toimiville alan yrityksille on siis näköpiirissä.

JARMO HEISKANEN
tietopalvelupäällikkö
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

+ 12,6

KAUPAN KASVU VOIMISTUI

Kaupan liikevaihdon lasku taittui keväällä 2016 kasvuksi, joka voimistui edelleen loppuvuonna: liikevaihtoa kertyi heinä-joulukuussa 23,5 milj. euroa enemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajanjaksona. Suhteellinen kasvu (+2,5 %) oli hieman koko maan kehitystä (+2,0 %) vahvempaa.

Yleinen parantunut taloustilanne ja kuluttajien luottamuksen vahvistuminen vaikuttavat kaupan tulevaan kehitykseen, mutta oman lisänsä siihen tuovat myös venäläisten matkailijoiden piristynyt ostosmatkailu ja useat tänä vuonna Pohjois-Karjalassa järjestettävät suuret tapahtumat. Kymmeniä tuhansia osallistujia keräävät mm. ampumahiihdon maailmancup, Jukolan viesti, SILVA-näyttely ja kesällä 2017 kolmipäiväiseksi kasvava Ilo-saarirock. Taxfree -kaupan arvo kääntyi kasvuun jo vuoden 2016 lopulla ja myönteinen kehitys näyttää jatkuvan tänäkin vuonna. Myös koko kaupan alan kasvulle voidaan odottaa jatkoa.

Liike-elämän palvelujen hyvä vire jatkuu

Liike-elämän palvelut olivat vuoden 2016 jälkimmäisellä puoliskolla hyvässä vedossa, toimialaryhmän liikevaihdon kasvu oli 5,5 %. Keski-Karjalassa alan liikevaihto kasvoi kolmanneksella, 34,2 %.

Kovaa kasvulukua selittää osaltaan alan liikevaihdon poikkeuksellisen matala taso edeltävänä vuonna.

Liike-elämän palvelujen kirjo on moninainen, mutta useiden toimialaryhmään

kuuluvien alatoimialojen kehitys on sidoksissa yleiseen talouskehitykseen. Talousnäkymien paraneminen tulee siten vaikuttamaan erityisesti liike-elämän palveluihin luettavien erikoistuneiden tieteellisten ja teknisten toimintojen kehitykseen. Yleisempien hallinto- ja tukipalvelutoimintojen osalta yhteys ei ole yhtä selkeää.

Kiinteistöala iskussa

Kiinteistöalan kehitys vahvistui loppuvuonna, ja puolivuotisjakson liikevaihdon kasvu oli vahvan viimeisen neljänneksen ansiosta 7,3 %. Kiinteistöalan kasvu oli tällä kertaa myös voimakkaampaa kuin koko maan tasolla (+2,9 %). Alan kehitys on Pohjois-Karjalassa useina vuosina jäänyt jälkeen valtakunnallisesta, mutta eroa kurotaan nyt kiinni, sillä 2016 oli maakunnassa toinen peräkkäinen koko maata vahvempi vuosi.

Elintarvikeala hienoisesti pakkasella

Kun elintarviketeollisuuden liikevaihto laski loppuvuonna ja myös alkuvuoden luvut korjautuivat alaspäin aiemmin ilmoitetuista, alan liikevaihto on ollut maakunnassa yhtäjaksoisesti laskussa 2,5 vuotta. Koko maan tasolla alavereisiä puolivuotisjaksoja on jo kuusi. Pohjois-Karjalassa suunta on kuitenkin jo kohti parempaa, sillä vuoden 2016 loppupuoliskolla liikevaihdon lasku oli vain 0,6 %. Lisäksi alan työpaikkojen määrä on liikevaihdon laskusta huolimatta kehittyntä viime vuodet myönteisesti.

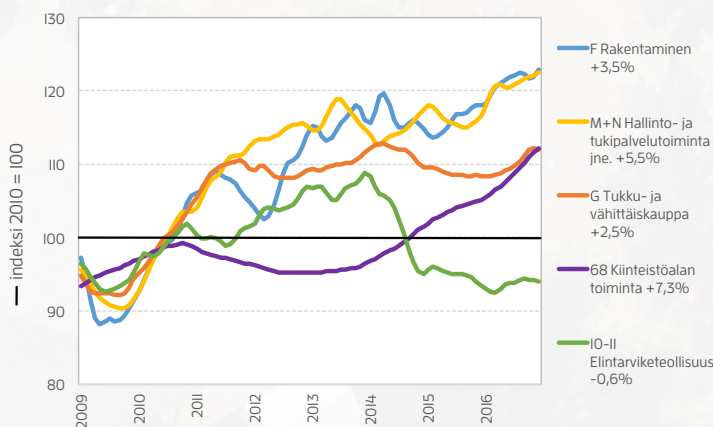
Kun taloustilanne ja kuluttajien luottamus ovat parantumassa, elintarviketeollisuudella on hyvät eväät tulevaan. Lisäksi esimerkiksi leipomoteollisuudesta on saatu hyviä uutisia Pielisen Karjalan suunnalta, missä kehitys oli myös tarkasteltavana olleella jaksolla vahvaa.

Rakentamisen kasvussa hieman maltillisempi vaihe

Rakennusalan kasvu maakunnassa jatkui, vaikka vuoden viimeinen neljännes oli liikevaihdon kehityksen suhteen vuoden vaisuin eikä vuoden jälkimmäisen puoliskon 3,5 %:n kasvu kokonaisuudessaan ylittänyt alkuvuoden tasolle (+6,4 %).

Odotettavissa on, että hienoisen suvantovaiheen jälkeen rakentaminen tulee lähitulevaisuudessa vilkastumaan. Yksistään Joensuussa on käynnistynyt useita mittavia rakennushankkeita, mm. toriparkin ja Raatekankaan eritasoliittymän rakentaminen. Itä-Suomen yliopiston OKL-ratkaisu ja Joensuun asema kasvukeskuksena merkitsevät sitä, että asuutarakentamisen tahti kiihtyy. Esimerkiksi Joensuun kaupunkikeskustan mittavimpiin uudistuskohteisiin kuuluva Tulliportinkadun kampusalue on asemakaavavaiheessa. Kaupungissa on myös merkittäviä puurakentamiskohteita. Pilottiluonteinen puukerrostalokohde on valmistumassa ja Suomen korkeimman puukerrostalon rakentaminen on käynnistymässä.

Merkittäviä rakennushankkeita on viireillä myös muualla maakunnassa. Esimerkiksi Pielisen Karjalan biotalousinvestoinnit ovat toteutuessaan kokoluokaltaan huomattavia. Kiteellä ideoidaan mm. Meijerinrannan suunnittelua ja rakentamista.

KIMMO NIIRANEN
maakunta-asiamies
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

TEHTAIDEN SUPERVUOSI 2017

Pankit ja tutkimuslaitokset ennustavat talouteen pientä positiivista virettä. Vanha sanonta "seitsemän laihaa ja seitsemän lihavaa vuotta" pitää toivottavasti jälleen keran paikkansa. Pohjois-Karjalan tulevaisuuden ja elinvoiman kannalta on tärkeää, että olemassa olevat yrityksemme pääsevät tuotteillaan ja palveluillaan tähän orastavaan kasvuun nopeasti mukaan.

Uusien yritysten ja investointien houkutteluun on panostettava kaikissa kunnissa ja maakuntatasolla määrätietoisesti. Kansantalouden tasolla erityisesti metsävarojen jalostamiseen kohdistuu mittavia suunnitelmia. Pohjois-Karjalan Metsäohjelman 2016–2020 tavoitteena on lisätä ainespuun hakkuukertymää maakunnassa 1,5 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa. On toivottavaa, että tästä lisäyksestä myös

mahdollisimman suuri osa jalostetaan kotimaakunnassa.

Investointirekrytointia on tehty mallikelpoisesti mm. Nurmeksessa – äskettäin julkaistiinkin tieto kiinalaisrahoituksen varmistumisesta uuden bioteollisuusalueen investointeihin. Myös Lieksaan on vireillä merkittävä metsäbiotalouden investointi, josta päätöksiä saadaan toivottavasti pian. StoraEnsolla on puolestaan tarkastelussa mahdollinen liukosellutuotannon laajennus – yhtenä vaihtoehtona Enon Uimaharju. Vapo puolestaan arvioi parhaillaan investointia teknisen hiilen tuotantoon – sijoituspaikkakuntana kisassa on mukana Ilomantsi. Myös Kiteen Puhokseen kaivataan uutta teollista toimintaa ja yritysrekrytointia on sinnikkäästi jatkettava, lopulta työ kyllä palkitaan. Investoinnit tuovat tulevaisuusoskoa,

joka vaikuttaa osaltaan positiivisesti muutoliikkeeseen ja jopa syntyvyyteenkin. Raaka-aineiden korjuuseen, kuljetukseen ja jalostukseen syntyy satoja uusia työpaikkoja. Oman maakunnan korjuuteknologian viennityksille kehittyy samalla yhä vahvempi lähitestausharkkuna uusille innovaatioille.

Julkisen sektorin tehtävänä näissä talouksissa on varmistaa investointeja rohkaiseva toimintaympäristö. Tämä koskee mm. liikennejärjestelmää ja osaavan työvoiman saatavuutta. Tehdään yhdessä töitä Pohjois-Karjalan teollisen selkärangan vahvistamiseksi!

SAMI LAAKKONEN

yhteyspäällikkö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

KAIVANNAISALAN KÄÄNTEET ENTEILEVÄT PAREMPIA AIKOJA

Kaivostoiminnan ja louhinnan (TOL B) liikevaihto Pohjois-Karjalassa laski edelleen vuoden 2016 alkupuoliskolla. Vielä heinä-syyskuussa pudotusta oli 10,4 % edellisen vuoden vastaaviin lukuihin verrattuna.

- 0,9

Kehitys kuitenkin kääntyi 9,4 % kasvuun vuoden viimeisellä neljänneksellä, minkä voi

tulkita merkiksi suhdanteen kääntymisestä.

Kaivannaisala on valmistautunut käänteeseen malmia etsimällä ja kehittämällä alan koulutusta ja tutkimusinfrastruktuuria myös maailmanmarkkinoita silmälläpitäen. Metallien maailmanmarkkinahinnat ovat lähteneet hapuilevaan nousuun. Malmienetsintälupien hakeminen on lisääntynyt niin voimakkaasti, että Tukes on rekrytoimassa lisää henkilöstöä niiden käsittelyyn. Merkittävä osa lupahakemuksista kohdistuu Pohjois-Karjalaan.

Malmienetsinnässä käytettävä porauskalusto USA:ssa ja Kanadassa on lähes täydessä käytössä. Sama trendi on havaittavissa myös Pohjoismaissa. Tämä indikoi

vahvasti investointien palaamista malmienetsintään. Myös tarjousten ja tilauskannan piristymisen malmienetsinnän laiteinvestoinneissa ennakoit parempaa aikaa.

Kaivosviranomaisen (Tukes) ajankohdaiskatsaus osoittaa suorastaan lupaavia näkymiä. Investointien houkuttelevuudessa Suomi on maailmalla 5. sijalla ja Euroopassa ykkösenä. Kairausmäärä nousi Suomessa 37 %. Yhtiöt budjetoivat voimakasta kasvua edelleen vuodelle 2017. Kokonaisinvestoinnit kaivostoimintaan kasvoivat 54 % edellisvuodesta. Kaivosten kokonaislouhinta lisääntyi 31 %.

Tulikiveltä uusi avaus

Kivenleikkaamisen, muotoilun ja viimeistelyn (TOL 237) alavireinen kehitys jatkui edelleen. Heinä - joulukuussa liikevaihto supistui 7,5 prosenttia, mikä oli suurin negatiivinen luku tarkastelluilla toimialoilla. Alamäki on ollut pitkä ja jyrkkä. Ongelmien ytimessä ovat vuolukiviteolli-

suuden vaikeudet.

Vuolukiviteollisuudessa on tehty tilanteen vaatimat karsinnat ja sopeuttamiset. Tuotanto on vakiintumassa tasolle, minkä laskevan käyrän kaltevuuskulman loiveneminen osoittaa. Karsinnat ja sopeutukset eivät kuitenkaan riitä palauttamaan aikaisempaa menestystä, koska muutokset ovat tapahtuneet kuluttajakäyttäytymisessä sekä nykyaikaisissa rakennus- ja lämpötekniikan vaatimuksissa. Massiivisia, hyvin varaavia uuneja ei kysytä kuten ennen.

Myönteisemmät tulevaisuuden näkymät myös vuolukivellä muiden luonnonkivien ohella avautunevat niiden rakennusmateriaalikäytöstä.

Tulikivi Oyj on julkaissut kevään ilouutisen. Yhtiön osake on kääntynyt nousuun pörssissä ja osakeantiin ollaan valmistautumassa. Syynä on yhtiön ilmoitus tutkia ja hyödyntää talkkivarantoja Suomussalmella.

RAIMO TURUNEN

aluekehityspäällikkö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

POHJOIS-KARJALAN TEOLLISTEN TYÖPAIKKOJEN MÄÄRÄ JA KEHITYS VUONNA 2016

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton teollisuusyritysrekisterin mukaan vuoden 2016 teollisten työpaikkojen kasvu oli varsin myönteistä. Kasvu jatkui nyt toista vuotta peräkkäin kiihtyen niin, että viime vuonna lisäystä kertyi 276 työpaikkaa, mikä on 2,5 %. Historiallisesti vuoden 2016 lopun työpaikkamäärä 11 138 on kuitenkin alhainen, sillä vielä 10 vuotta aiemmin luku oli noin 14 000. Kerrannaisvaikutuksineen teollisten työpaikkojen näinkin merkittävällä vähenemisellä on ollut selvä vaikutus maakunnan korkeaan työttömyyteen. On arvioitu (mm. Elinkeinoelämän keskusliitto EK), että yksi teollinen työpaikka voi luoda ympärilleen jopa seitsemän muuta alihankintaan, kuljetukseen ja palveluihin liittyen. Kun menetysten tilalle ei ole onnistuttu saamaan mm. palveluihin työpaikkoja samalla tavoin kuin koko maahan, ovat työttömyyserot kasvaneet Pohjois-Karjalan ja koko maan välillä selvästi.

Pohjois-Karjalan teollisuus on kuitenkin selvinnyt työpaikkojen vähenemisestä koko maata paremmin. Tilastokeskuksen tuoreimpien tietojen perusteella koko maan osalta vuosina 2007–2014 teollisista työpaikoista menetti lähies neljännes, Pohjois-Karjalan oman rekisterin mukaan vastaavana aikana vähenys maakunnassa oli noin 17 %. Erityisesti Pohjois-Karjalan vahvuudesta metallin toimialalta tulee koko maata suhteellisesti parempaan kehitykseen selitys. Kun koko maassa metallialan työpaikat ovat selvästi laskeneet, niin maakunnan kehitys on myönteisesti ns. uinut vastavirtaan. Vaikka myös Pohjois-Karjalassa on ollut tällä vuosikymmenellä metallialalla joitakin las-

kun vuosia, niin pitkässä sarjassa on pärjätty koko maahan nähden erityisen hyvin. Koko maassa vuosina 2007–2014 menetettiin lähes 54 000 metallialan työpaikkaa, mikä on todella merkittävä pudotus.

Toimialoittain vuoden 2016 kehitys Pohjois-Karjalassa kuvastaa hyvin pitkäaikaistakin suuntaa. Vähenevän trendin puolella tekstiili- ja vaatetusala ja myös kivipuoli jatkoivat laskuaan. Sen sijaan jo pidemmän aikaa merkittävänä toimialoina olleet em. metalli sekä elintarviketeollisuus kasvattivat taas työpaikkoja ja osuutta teollisuuden rakenteesta. Näillä kahdella maakunnassa hyvin menestyneellä toimialalla on nyt noin puolet kaikista teollisista työpaikoista, metallialalla 4 423 ja elintarviketeollisuudessa 1 076. Laajan metallisektorin sisällä menetystä työpaikkojen kasvussa oli erityisesti koneiden ja laitteiden valmistuksessa.

Ilahduttavaa viime vuoden kehityksessä oli myös aiemmin vahvojen metsäsektorin sekä kumi- ja muoviteollisuuden työpaikkanoisuus. Metsäsektorin työpaikkojen pitkä alamäki kääntyi jo vuonna 2015 kasvuun, joka siis jatkui viime vuonna. Muovialan työpaikoissa ollaan kaukana Perloksen ajoista, mutta tälläkin toimialalla kasvua on nyt ollut jo kolmena vuonna peräkkäin. Tarkemmat pääsektoreiden työpaikkamäärät ja kehitys viime vuodelta näkyvät alla olevassa taulukossa. Myös teollisten toimipaikkojen määrä hieman kasvoi edellisestä vuodesta määrän ollessa noin 1 000.

Vaikka kokonaisuutena teollisten työpaikkojen määrää maakunnassa kasvoi, niin kunnittain tarkasteltuna kehitys oli hyvin kaksi-

jakoisen. Toinen puoli oli kasvavien kuntien joukossa, toinen menettäneiden. Erityisen hyvä kasvu tapahtui Joensuussa, mihin kulminoituu itse asiassa maakunnan hyvä kokonaiskehitys. Joensuussa oli vuoden lopussa reilut 5400 työpaikkaa, missä nousua oli 327 kpl (6,4 %). Muita merkittävämpiä kasvuja tapahtui myös Liperissä ja Tohmajärvellä. Menetyksiä puolestaan kertyi eniten Outokumpuun, Kiteelle ja Ilomantsiin.

Joensuun myönteinen nousu perustui usean toimialan hyvää kehitykseen, mitä tapahtui niin metallialalla, kuin myös metsäsektorilla ja elintarviketeollisuudessa. Myös Liperin nousu selittyi pitkälti Joensuun tavoin metallialan ja elintarviketeollisuuden kasvulla. Menettäneellä puolella Outokummun vähennykset (elintarvike, muovi) tulivat yllättäen niillä toimialoilla, joilla maakunnassa yleisesti menttiin parempaan suuntaan. Kiteen menetykset olivat vastaavasti metallialalla, Ilomantsissa kairannaisissa.

Epävirallisella seutukuntajaolla tarkasteltuna Joensuun seutu oli työpaikkamäärissä kasvussa (3,2 %), samoin Pielisen Karjala (1,1 %). Keski-Karjalassa jatkui pudotus (-1,4 %) niin, että nyt menttiin ensimmäistä kertaa alle tuhannen teollisen työpaikan. Rajua alueen rakennemuutosta kuvaa hyvin se, että vielä 10 vuotta sitten teollisia työpaikkoja oli reilusti yli 1600.

SEPPÖ TIAINEN
kuntakehityspäällikkö
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Teolliset työpaikat päätoimialoittain (31.12.)

	TOL 2008	2015	2016	Muutos
Metalliteollisuus	24-30, 33	4 302	4 423	121
Metsäteollisuus	16-17, 31	1 766	1 817	51
Kumi- ja muoviteollisuus	22	1 020	1 110	90
Tekstiili- ja vaatetusteollisuus	13-15	208	181	-27
Elintarviketeollisuus	10-11	1 044	1 076	32
Kiviteollisuus ym.	23	550	536	-14
Muut		1 972	1 995	23
Yhteensä		10 862	11 138	276

Lähde: Pohjois-Karjalan maakuntaliiton teollisuusyritysrekisteri

LUOVIEN ALOJEN YRITYSRYHMÄ TAAS YKKÖSENÄ

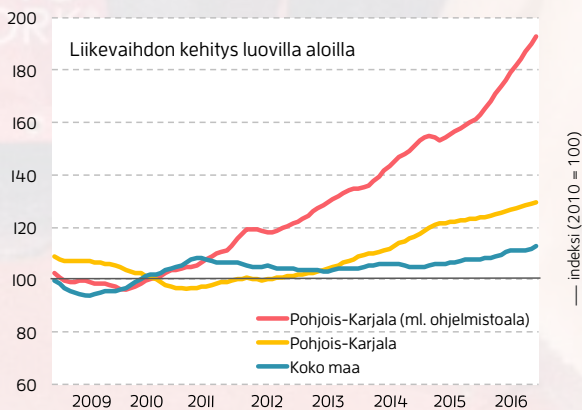
Laajan määritelmän mukaisen Pohjois-Karjalan luovien alojen yritysryhmän liikevaihto kasvoi vuoden 2016 loppupuoliskolla 18,3 % edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Luovat alat oli tarkastelun hurjimmin kasvava ala.

+ 18,3

Kasvun merkityksen arviointia vaikeuttaa luovien alojen määrittely, yritysryhmän muodostamisen ja vertailtavuuden ongelmat. Ryhmään kuuluu merkittävä

määrä yrityksiä, joiden kasvu on kaunistanut myös toisten toimialojen lukuja.

TEM:n valtakunnallisesti vertailukelpoisen määritelmän mukaisen Luovien alojen liikevaihto Pohjois-Karjalassa osoitti maltillisempaa 5,8 % kasvua kesä-joulukuulle, mikä on 2,8 %-yksikköä suurempi kuin maankunnan kaikkien alojen 3 % kasvu.

RAIMO TURUNEN
aluekehityspäällikkö
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Ohjelmistoalan yritykset ovat niittäneet menestystä myös henkilöstön hyvinvointia mitattaessa. Kuvassa joensuulaisen IT-talo Arcusysin henkilöstöä Great Place to Work -palkintogaalassa vuonna 2015.

YRITYSRYHMIEN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄÄ JOENSUUN SEUDULLA

Teknologiäteollisuuden suhdannenäkymät ovat parantuneet vuoden 2017 alussa oleellisesti. Kehitysnäkymissä on kaksijakoisuutta – kasvuhakuiset ja asemansa säilyttäjät. Kasvuyrityksissä investoinnit ovat elyneet. Tarjouksien tekemistä on jouduttu jopa rajoittamaan kapasiteettipulassa. Ammattitaitoisen työvoiman saatavuusongelmat ovat kasvun voimistuessa kärjistyneet ja hintojen korotuspaineita kysynnän kasvusta johtuen on nähtävissä materiaalihankinnoissa.

Sopivan työvoiman saatavuudesta on muodostumassa laajempi ongelma ja pienemmissä yrityksissä jopa kasvun este. Teollisuustyöpaikkakyselyssä yritykset hakivat työvälinevalmistajia, suunnittelijoita, CAD/CAM -osaajia, koneen asentajia, levyseppähitsaajia, koneistajia, särmääjiä ja muovialan osaajia. Lähes kaikista avainosaajista on siis pulaa.

Venäjällä sahatteollisuus on erittäin kilpailukykyistä maailmalla ruplan alhaisen arvostuksen takia. Puun koko logistiikkaketjuun tarvittaviin koneisiin ja kuljetusvälineisiin investoidaan Venäjällä em. syystä yhä enemmän. Tämä näkyy positiivisesti monien alueen konepajojen tilauskirjoissa.

ICT yritysten kasvunäkymät ovat lyhyellä aikavälillä edelleen hyvät. Myyntiprosessien pitkä kesto vaikeuttaa ennakoitua. Muiden toimialojen yritysten panostus digitalisaatioon lisää ICT-alan kysyntää. Vahva panostus jatkuu tuotteen ja palvelukehitykseen, joilla haetaan myös uusia asiakaskohderyhmiä ja toimialoja. Useita ICT-pelialan start-up -yrityksiä on kehittymäs-

sä hautomoprosessissa. Osaavan henkilöstön saatavuuden varmistaminen on tulevaisuudessa avainasia. Kasvun merkkejä on nähtävissä kansainvälistymisestä. Digitalisaation tuoman markkinapotentiaalin hyödyntäminen on nyt keskiössä.

Vähittäiskauppa ja palvelut toimialalla suhdannenäkymät ovat viiriämässä varovaisesti parempaan suuntaan. Kuluttajien luottamus omaan talouteen on parantunut, joka tukee ostovoiman kehitystä. Ostovoimaa kasvattaa myös lisääntyvä työllisten määrä ja hidastava inflaatio. Toisaalta ostovoiman kehitystä varjostaa nimellispalkkojen vaimea kehitys. Venäläisten matkailijoiden määrä on lähtenyt pitkän vaikean kauden jälkeen jälleen kasvuun.

Erikoiskauppojen tilanne on jakautunut. Vapautuneiden aukioloaikojen seurauksena kaupan alan työllisten määrä on lähtenyt kasvuun. Osalla pienistä yrittäjävetoisista kaupan pisteistä on vaikeaa, koska niillä ei ole varaa palkata lisää työvoimaa aukioloaikojen jatkamiseen. Joensuun kaupunkikeskustan infrastruktuurin kehitys tuo toimialalle uusia mahdollisuuksia myös pidemmällä aikavälillä.

Metsä- ja rakennustuoteollisuuden sekä rakentamisen toimialoilla näkymät ovat edelleen varsin hyvät. Metsäpohjaisten raaka-aineiden hinta ja kysyntä ovat lievästi kasvussa. Bioenergiapuolella pellettiläimistöjen toimitukset kasvoivat pellettien voimalaitoskäytön johdosta ja olivat suuremmat kuin koskaan aikaisemmin. Puupolttoaineiden käyttö energialähteenä on lievässä kasvussa, kun taas tur-

peen käyttö on lievässä laskussa.

Sahatavaratuotanto jatkaa edelleen noususuunnassa, minkä taustalla on Aasian kasvavat vientimarkkinat, joskin vientimäärien kasvunopeuden odotetaan taantuvan. Erityistä huolta herättää puutuoteollisuuden kotimaisten toimijoiden sivuvirtamarkkinoiden vähyys. Rakennustuoteollisuuden kysyntää lisää laajeneva uudisrakentaminen ja vakaana jatkuva korjausrakentaminen. Puurakentamisen uusissa tuotteissa ja palveluissa on lisääntyvää kysyntää sekä kotimaassa että viennissä. Asuntotuotanto pitää rakentamisen edelleen vauhdissa Joensuun seudulla. Kannattavuus säilyy hyvällä tasolla, joskin huolena voidaan pitää ammattityövoiman saatavuutta. Joensuun symmetrinen kaupunki ja erityisesti Penttilän alue on merkittävä kohde uusien rakennuskonseptien kokeilualueena.

Elintarvikealan yleinen suhdannetilanne pysyy ennallaan, mutta seudulla on positiivinen odotus tulevaisuudesta ja merkkejä on olemassa siitä, että aallonpohja on ylitetty. Elintarvikealaa varjostaa edelleen Venäjän kaupan rajoitteet. Maitotuotteiden hinta on hiukan noussut ja niille on onnistuttu löytämään korvaavia myyntikanavia, mutta lihatuotteiden osalta tilanne on edelleen haasteellinen. Elintarvike- ja leipomoalan yrityksissä investoinnit jatkuvat ja lähiruuan kysyntä jatkaa kasvuaan. Osaavan työvoiman saatavuudessa on haasteita koko toimialalla.

JOSEKIN YRITYSNEUVOJAT

POHJOISKARJALAISTA OSAAMIS- JA TYÖVOIMATARPEEN ENNAKOINTIA

Ennakoiva työmarkkina- ja toimialatieto kasvualojen osaamistarpeiksi (ETKO) on Pohjois-Karjalan maakuntaliiton ja Itä-Suomen yliopiston alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatian yhteinen ennakointihanke, joka päättyi toukokuussa 2017. ETKO-hankkeessa on kehitetty maakunnan ennakointiyhteistyötä järjestämällä tulevaisuustyöpajoja, joiden aiheet ovat vaihdelleet yksittäisistä toimialoista (esim. sosiaali- ja terveysala, metsäbiotalous, matkailu) laajempien ilmiöiden tulkintaan, kuten maahanmuuton tulevaisuuteen. Ennakointiosaamista ovat edistäneet myös hankkeen järjestämät koulutukset, joissa opettajille ja ohjaajille on annettu käytännön työkaluja työelämän muutokseen vastaamiseksi.

ETKO-hanke on osallistunut vuodesta 2015 lähtien Trendit - talouskatsauksen tuottamiseen hankkimalla sen suhdanneaineiston Tilastokeskukselta ja tuottamalla toimialakatsauksia ja kuvaajia tilastoista. Trendit on osoittautunut toimivaksi työkaluksi maakunnan toimialojen kehityksen seurantaan ja ennakointiin.

Toimialojen merkitys työllistäjinä muuttuu talouden suhdanteiden ja teknologian kehityksen myötä, ja samalla muuttuvat myös toimialoilla tarvittavat osaamistarpeet. Hankkeen päättymisen jälkeen Trendien julkaisua jatketaan maakunnallisena yhteistyönä.

Trendien tuottamisen lisäksi ETKO-hankkeessa on tuotettu ennakointiraportteja met-

sä- ja biotalousalan työvoimatarpeista, Pohjois-Karjalan työvoimapula-aloista, työllisten ja työttömien ikärakenteesta ja eläköitymisestä, palvelu- ja myyntialan työn kysynnästä ja tarjonnasta sekä naisyrityäjyydestä. Linkit hankkeen tuottamiin materiaaleihin löytyvät tämän artikkelin lopusta.

Ennakointi tapahtuu verkostoissa

Ennakointityössä tärkeää on yhdessä tekeminen ja erilaisten näkemysten huomioiminen tulevaisuuden mahdollisia kehityskulkuja arvioitaessa. Ennakointityötä ei myöskään pidä nähdä pelkästään raporteina tai ennakointiteeman alla järjestettyinä tilaisuuksina. Suurin osa ennakoinnista tehdään osana muita tehtäviä suunnittelukokouksissa ja erilaisissa työryhmissä, joihin osallistuminen on ollut myös osa ETKO-hankkeen toimintaa. Maakunnallisena ennakointihankkeena ETKO on verkostoitunut vahvasti Pohjois-Karjalan ennakointitoimijoiden kanssa.

Hankkeen rahoitukseen ovat osallistuneet toteuttajien Pohjois-Karjalan maakuntaliiton ja Itä-Suomen yliopiston lisäksi alueelliset kehitysyhtiöt Josek, Pikes ja Keti, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Karjalan kauppakamari, Pohjois-Karjalan Yrittäjät, Pohjois-Karjalan Osuuskauppa ja Pohjois-Karjalan

Osuuspankki. Pääosa hankkeen rahoituksesta on tullut Euroopan sosiaalirahastolta Etelä-Savon ELY-keskuksen kautta.

Alueellisen verkottumisen lisäksi hanke on tehnyt ennakointiyhteistyötä Opetushallituksen valtakunnallisen aikuiskoulutuksen ennakointihankkeen ja Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien ennakointihankkeiden (Etelä-Savon, Lapin, Pohjois-Savon ja Kainuun) kanssa. Hanke järjesti yhteistyössä Opetushallituksen valtakunnallisen aikuiskoulutuksen ennakointihankkeen kanssa Elinvoimaa maahanmuutosta -seminaarin Joensuussa, jossa käsiteltiin maahanmuuttoa koulutuksen, työllistymisen ja yrittäjyyden kannalta. Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien ennakointiyhteistyö on ollut yhteisten tapaamisten järjestämistä, seminaarin ja webinaarin järjestämistä. Ennakoinnin alalla tapahtuu paljon ja alueiden välinen yhteistyö ja kokemusten vaihto on tärkeää.

ETKO-hanke toteutti alkuvuodesta 2017 koulutuksesta työelämään -kyselyn yhteistyössä Pohjois-Karjalan kauppakamarin kanssa. Kyselyllä pyrittiin selvittämään työnantajien kokemuksia koulutuksesta valmistuvien työelämävalmiuksista ja ammatillisesta osaamisesta. Kyselyn tuloksia hyödynnetään tulevien koulutusten suunnittelussa ja oppilaitosten ja yritysten yhteistyön kehittämisessä.

TUUKKA AROSARA
projektipäällikkö

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Ennakoiva työmarkkina- ja toimialatieto kasvualojen osaamistarpeiksi (ETKO) -hanke pähkinänkuoressa:

- Hankkeen järjestämiä tilaisuuksia 20
 - joista 10 työpajaa tai koulutusta
 - osallistuneita yrityksiä reilu 60
- Osallistuneita henkilöitä yli 500, joista ESR-henkilöjärjestelmään kirjattuja henkilöitä yli 150.
- Koulutuksesta työelämään -kysely yhteistyössä Pohjois-Karjalan kauppakamarin kanssa
- Julkaistut raportit: 5 kpl Trendit-julkaisuja, 5 raporttia Pohjois-Karjalan työmarkkinoiden tilanteesta (työvoimapula-ajat, palveluajat, naisyrityäjyys, metsäbiotalous, koulutuksesta työelämään)
- Laaja yhteistyöverkosto: Alueelliset kehitysyhtiöt, ELY-keskus, TE-toimisto, Pohjois-Karjalan Yrittäjät, Pohjois-Karjalan kauppakamari ja maakunnan koulutuksen järjestäjät. Alueellisen yhteistyön lisäksi hanke on tehnyt ylimaakunnallista yhteistyötä Itä- ja Pohjois-Suomen ennakointihankkeiden kanssa ja valtakunnallisten ennakointitoimijoiden kanssa.
- Hanke on pitänyt yllä ennakoiva Pohjois-Karjala -Facebook-yhteisöä, joka jatkaa myös hankkeen jälkeen.
- Ennakointityö jatkuu hankkeeseen osallistuneissa organisaatioissa.
- Linkit hankkeen materiaaleihin:
 - www.poketti.fi
 - www.facebook.com/ennakoivapohjoiskarjala/
 - www.pohjois-karjala.fi/trendit
 - www.pohjois-karjala.fi/seminaarit
 - www.uef.fi/spatia

MAASEUTULUOTAIN POHJOIS-KARJALAAN

Pohjois-Karjalan ilmatilaan on laukaistu Maaseutuluotain, joka kevättalven aikana on etsinyt ja valikoinut monipuolista tilastollista faktaa maaseutukehityksen tilasta, muutoksesta ja kehityssuunnista. Näillä hetkillä luotain levittää miniluotaimia ympäri maakuntaa aistimaan paikallisten toimijoiden kokemuksia. Sen jälkeen luotain palaa tukiasemalleen palauttamaan keräämänsä tilasto- ja kokemustiedon.

Edellä esitetty tarinallinen kuvaus kertoo Pohjois-Karjalaan kehiteillä olevan Maaseutuluotaimen toimintalogiikan. Kysymyksessä on Euroopan unionin maaseuturahaston tukema kokeellinen hankeponnistus, jossa tarkastellaan maaseutua laaja-alaisesti niin taloudellisen kehityksen kuin sosiaalisen toimintaympäristönkin näkökulmista. Hankkeessa pyritään luomaan barometrityökalu Pohjois-Karjalan alueellisen maaseutus suunnitelman seurannan tueksi.

Tavoitteena on myös tunnistaa maaseudun kehittämisen terävin kärki, havaita uusia kehittämismahdollisuuksia sekä nostaa maaseudun profilia. Syksyllä 2017 sitten nähdään, mitä Maaseutuluotain voi tarjota Pohjois-Karjalan maaseudun kehittämiseksi.

PASI SAUKKONEN

Alue- ja kuntatutkimuskeskus Spatia
Itä-Suomen yliopisto

Tunnuslukuja Pohjois-Karjalasta kaupunki- ja maaseutujaolla, %*	Kaupunki %	Maaseutu %
Väestö (2015)	46	54
Maapinta-ala	2	98
Työpaikat (2014)	55	45
Valtionveronalaiset tulot (2014)	47	53
Asuinrakennusten kerrosala (2012)	41	59
Lomarakennusten lkm (2012)	4	96

*Paikkatietopohjainen kaupunki-maaseutuluokittelu, Tilastolähteet: TK, SYKE

Kaupunki = sisempi ja ulompi kaupunkialue, kaupungin kehysalue
Maaseutu = harvaan asuttu maaseutu, ydinmaaseutu, kaup. läheinen maaseutu, paikalliskeskukset

Pohjois-Karjalan
MAAKUNTALIITTO

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

POHJOIS-KARJALAN
KAUPPAKAMARI

OP Pohjois-Karjala

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

ennakoi
Pohjois-Karjalassa

Julkaisija: Pohjois-Karjalan maakuntaliitto/ETKO-hanke

Päätoimittaja: Rauno Jussila

Graafinen suunnittelu ja taitto: Laura Jussila

Aineistojen käsittely, taulukot ja kuvat: Tuukka Arosara ja Leena Jämsä, ETKO-hanke

Tilastoaineisto: Tilastokeskus, Asiakaskohtainen suhdannepalvelu

Kuvat: Janne Käyhkö/PKO kansi, Karelia Expert Matkailupalvelut Oy s. 2-9, Vastavalo/Teemu Tretjakov s. 10-11,

Tapio Kaisla s. 12-13, e-Taxfree Nordic Oy s. 14-15, Juha Inkinen/Sanomalehti Karjalaisen arkisto s. 16-17,

KETI Oy s. 17, PKO s. 18-19, 22-23, Finelcomp Oy s. 20-21, Jarno Artika s. 24-25, Abloy Oy s. 26-27,

Suunnittelutoimisto Vaganza Oy s. 28-29, freeimage s. 30-31

Painatus: Kopio Niini Finland Oy

Painosmäärä: 1 600 kpl

Ilmestyminen: kaksi kertaa vuodessa